

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelme-festő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Külföldi: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. —
 Alapítotott 1864. —
 Telefon 63-36.
 Vidéki megbízások pontosan teljesítettek.

Gyűjtőtelepek:
 — Andrássy-út 50. szám.
 — Lipót-körút 16. szám.
 — Isabella-utca 66. szám.
 — Rákóczi-út 78. szám.
 — Ulloi-út 30. szám.
 — Váci-utca 51. szám.

Az előkelő hölgyek csak a
PARK-CLUB CRÈME :: ::
 ILLAT :: :: ::
 POWDER :: :: ::
 SZAPPANT

használgák. Főraktár **BAYER ANTAL** gyógyszertára Budapest, Andrássy-út 84. sz. — Kapható azonosítól Kartschmaroff. — Lux, Neruda, Molnár és Moser és Utasi utóda drogeriákban.

ÉKSZEREK
EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai ezüst és stárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerint beszereshetők
Sárga János ékszergyártó
 Kolozsvárt. — Képes nagy árjegyzék ingy.

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és finomító a Földes-féle

Margit-crème

főúri körökben használt készítmény. Zsírmentes, ártalmatlan, rügtön szépi. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-póder 70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróedjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal ::::: a készítő :::::
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

BAGARIA MOLYPAPÍR
 legjobb és legtisztább molyóvszer
 120 cm. széles méterenként (5, 10 méter) 50 f. ::
 :: darabonként (10, 25, 50 darab) 5 fillér. ::

DETSINYI FRIGYES drogeria «a fekete kutyához»
 Budapest, V. ker., Marokói-utca 2. szám.

Gallérok és fehérneműek
 legjobban tisztítanak a
„Kilós” Nagyőzmosodában
 Weinberger Aladár
 Budapest, Rottenbiller-utca 30.
 Gyűjtőknek és viszonttisztítóknak nagy árendemény.

Ha őszül a haja,
 ne használjon mást, mint a
„STELLA”-HAJVIZET,
 mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
 Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.
 Étkezés közben véve, megóvja a gyomortelhetéstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
 12293 Kapható: minden gyógyszerárban valamint
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban
 ARAD, Szabadság-tér.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
 czimű ismeretű fizetett bárkinke bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa. ▲▲▲▲▲

HARISNYAHÁZ!
KARDOS és STEINER VI., Andrássy-út 50. (Hégyes).
 Harisnyák, kestyűk, trikók, árak, övek, színházi és sport különlegességi czikkek.

A kebel fejlődése.
 A művészet, melylyel szép kebel lehet elérni. Páris asszonyai és minden ország elegáns hölgyei előtt, a kik a **Pilules-Orientales**-t (keleti pillulákat) használják — jól ismert. Csak a **belső** kezelés fejt ki előnyös befolyást a kebel fejlődésére és erősítésére és ebben a tekintetben a **Pilules-Orientales** oly hírnévre tettek szert, a mely kizárja, hogy ezeket más preparátumokkal, mint: puder, lezet stb. hasonló megismeretlen szerrel összehasonlítsák lehetne. Kivülől alkalmazott szerek, mint: balzsam, pomádé, frotirozás és mindennemű készítmények hatástalanoknak bizonyultak; a szükséges ingert elő nem idézték jótól függ. A **Pilules-Orientales** használata által, — ezeknek szájcsatorna-növényanyagok következtében, a melyet tartalmaznak, — e-en funkció csak annál erősebb lesz, erősebb lesz kebel környékén, a mely a kebel fejlődést és keménységet előidézi. A fiatal leányoknak tehát módjában van keble természetesen fejlődését előmozdítani, az asszonyoknak pedig, hogy kebelük teltségét megsejterezik, vagy visszacszereshessék. A **Pilules-Orientales** különös hatással vannak a kebel szép formájának előidézésére és teljesen eltüntetik a váll- vagy nyak esontelőségűrészeket, melyek graciózus teltséggel betakartatnak. 30 évi tapasztalásra támaszkodva kijelenthetjük, hogy ezen pillulák teljesen ártalmatlanok és hogy azokat az egész világ legcélszerűbb vesztélyezésére nélkül lehet alkalmazni. Kínai, díszkártya kevelés. Egy üvegcskébe használati utasítással 6 kor. 45 fill. franco; utánaütölt 6 kor. 75 fill. **J. RAYE,** gyógyszerész, 3 Passage Verdau, Paris. Utaszatoktól megküldendő, kérjünk határozottan francia helyegyzéssel **Union des fabricants** ellátott dobozt. Budapesti raktár: Torók József gyógyszerész Király-utca. Prágai raktár: Fr. Wittek & Co., Wassergasse 19. :::::

A művészet és költészet
 barátainak készült miniatűr-kiadás
Petőfi: Dalaim
 a Petőfi-ház felavatása alkalmából összeállította
ENDRŐDI SÁNDOR
 A költő kéziratának kicsinyített másával. Magyar népművészeti motívumokból, régi magyar himnuszokról készült színes könyv-díszekkel és fejlécekkel. Finom, magyar gyártású chamoispapíron. Dead buffleather (fátyelen, simítatlan) bőrkötésben; aranyozva, tokkal. **Ára 4 korona.**
 Kiadja a Franklin-Társulat magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és Tsa
 selyemáruháza, IV., Bécsi-utca 4.

: TAVASZI IDÉNY :

Royal Serge ruhára	70 cm. széles
Triumphant	70 „
Shantung uni	70 „
Shantung Cotele	85 „
Shantung Decroné	85 „
Crepe Meteor	110 „
Charmeuse	110 „
Fleur de soie Imprimé	110 „
Crepe Martelé	110 „
Twill soie Imprimé	110 „
Crepe Shantung	110 „
Cachmire de soie	110 „

Nagy választék legszebb blouse-selymekben.
Nehéz minőségű nyersselyem frt 1.10

Nehéz minőségű armura	frt	— 95
Suhogó reqlantafota minden színben		1.10
Bengaline de soie 110 cm. széles		3.25
Hímzett svájcei batizst		— 90 feljebb
2 m. hosszú utazó-fátyol minden színben		1 trttól kezdve.

Minták vidékre bérmentve.
SZÉNÁSY, HOFFMANN és Tsa
 :: Budapest, IV., Bécsi-utca 4. ::

VASÁRNAPI UJSÁG

14. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)
 SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 4.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadói hivatal: IV. Egyetem-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona. A «Világkronika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldj is csatolandó.

KAUFFMANN ANGELICA.
 KAUFFMANN Angelica halála napjának századik fordulója alkalmával a művész emléket az egész művelt világ megünneplelte. De nem csupán a kegyelet elevenítette föl az ő szeretetreméltó egyéniségét és művészetét, hanem sokkal inkább az az érdeklődés, a mely jelenleg betölti lelkünket a XVIII. század második fele és a XIX. század eleje iránt. És mert az ő műveiben az egész korszak foglalatát látjuk: igyekszünk magunkat minél inkább belejűk élni. Művészi képessége egyedül asszonyi mivolta miatt is érdekes és kivételes jelenséggé teszi. S mindenféle szerencsés körülmények segítették elő, hogy talentuma már igen korán kifejlődhessék. Mikor 1752-ben, 11 éves korában, édes atyjával Svájcba Comóba költözik, festi az első arcképet Neoroni Cappuccino püspökről. Később Milanóban, mint 13 éves leánya, a régi lombard iskola alkotásaiban merül el s másolja ezek legkiválóbb darabjait és készít ezenkívül egy sereg arcképet; így lefesti Massa-Carrara hercegnőt és az egész udvart. Miután még több olasz városban tartózkodott, 1763-ban Rómába ment, a hol akkoriban a nagy Winckelmann állott működése tetőpontján. Az ő hatása csakhamar döntő fontosságú lett Kauffmann Angelica fejlődésére; ő volt az, a ki a klasszikus idők szeretetét szívébe oltotta. Angelica hálából megfestő a kiváló tudós arcképét és rézkarcot is készített róla, még pedig oly mesteri módon, hogy szinte elképzelhetetlen, miként volt képes erre ilyen fiatal korban. Ha Kauffmann Angelica Rómában marad, úgy élete valószínűleg nyugodt mederben folyt volna le. Angliában, hová 1766-ban a befolyásos Lady Wentworth kíséretében utazott, sok megiszteltetés várakozott reá. Egyik megröndelést a másik után kapta és pedig nemcsak arcképeket akartak tőle, hanem történeti és mythologiai tárgyú festményeket is. Rövid időn belül tagja lett a Royal Academynek. Sir Joshua Reynolds akkor volt hírneve teljében s Angelica arcképein világosan fölismerhető az ő erős egyéniségének befolyása. Állítólag a jeles mester pályázott művésznőnk kezére, de kosarat kapott. Helyette egy csaló nyerte el azt, egy komornyik, ki magát Hom svéd grófnak hazudva, nagy szerepet játszott a londoni előkelő tár-

KAUFFMANN ANGELICA ÖNARCKÉPE.

Kauffmann Angelica festménye.
NŐI ARCKÉP MINT FLÓRA.

valami könnyed eszményítés, de minden édes-kés melléki nélkül. Asszonyai gyakran olyanok, mint valami lenge ruhájú görög istennők, festői öltözékeik enyhén takarják időmaitkat s mozdulataik könnyedek és harmónikusak. Néhány férfiképmásnál a szigorú, eszményítés nélküli arcképfűzés is sikerült neki. A Goethe-Nationalmuseumban látható befejezetlen Goethe-arckép kevésbé tökéletes alkotásai közé tartozik. A Goethe és Angelica közti zavartalan szép viszony az 1786-ik évvel veszi kezdetét. A nagy költő gyorsan fölismeri, mily értéke van annak, hogy a régi művészet és kultúra emlékeit az ő társaságában keres-heti föl és egy alkalommal így ír róla: „Való-

ban kellemes Angelicával festményeket nézni. Oly gyakorlott a szeme és annyira jártas a művészet technikájában. E mellett minden szép, igaz és gyöngéd iránt fogékony és oly hihetetlenül szerény.” Természetesen mind-azok, kik Goethehez közel állottak, bevonattak az Angelica társaságába is, s a Zucchi-Kauffmann-ház csakhamar gyűlékezéshelye lett egy kiválasztott körnek. Herderen és Wielandon kívül a ház leghívebb barátai közé tartoztak Reiffenstein udvari tanácsos, Hackert tájfestő, Volpato rézmetsző, a későbbi Spina bibornok és még sokan. A művésznaponkénti fáradhatatlan tevékenysége mindig egy-egy szép, vidám estével zárult, a meghitt baráti körben, oly emberek társaságában, a kikkel való érintkezés szélesbíté tudását, látókörét, új ábrázolási tárgyakkal szolgált neki és tüzelte alkotó kedvét. Midőn 1807 november 5-én behunyta szemét, Róma egész művésztestülete gyászt öltött; a híres szobrász, Canova és mások, megható temetést rendeztek neki, márvány-szobrát pedig a következő évben a római Pantheon halhatatlanjai közé helyezték.

E ritka képességi művész naponkénti rendezett a Szépművészeti Múzeum metszetosztálya egy emlékiállítását, mely teljes képet ad Angelica sokoldalúságáról. Együtt látható itt elsősorban minden Magyarországon levő, Kauffmann Angelica keze alól kikerült festmény. Igaz, hogy nem sok, mindössze hét olajfestmény, egy pasztell és egy miniature, továbbá tízenyolcz eredeti rézkarc és két olyan lap, melyet J. Zuechival együtt metszett. A felsorolt művek közt van a művész 1795-ben festett gyönyörű ónarcképe, mely az Esterházy-gyűjteményből származik és nekünk

oly hűen tolmácsolja Angelica lényét és művészetét. Azután az elragadóan szép kis miniature, mely végtelen finom és gyöngéd kidolgozással Flórá-t tünteti föl; ezt a művecskét Michailovits Kornél, Bács-Bodrogmegye főjegyzője adta kölcsön a kiállításra. Hogy mily hatással volt Reynolds Angelica arcképfestészetére, világosan láthatjuk a műértő Glück Frigyes tulajdonában levő szép női képmáson, míg ellenben a Diner-Dénes József-féle portrait már az empire-izlés nyomait mutatja. Hogy miként ábrázolt Angelica több alakból álló kompozícióit, azt jellemzően példázza az a három festmény, melyet Pesti Ferencz budapesti IV. kerületi előjáró küldött a kiállításra. Ezen eredeti művek mellett még a művész képei után készült 166 értékes reprodukció is ki van állítva, melyekből határozott képet alkothatunk magunknak az ő nagy képességeiről és sokoldalúságáról. Ama vendég-szerető Angliában, mely Angelicának 15 éven át otthont adott, készültek még az ő életében ezek a remek lapok. Ott akkortájt különösen két grafikai eljárást kedveltek: a hántoló és a pontozó modort. És ezek a technikák kitűnően illettek Angelica műveinek visszaadásához. Kivált két metsző, W. Ryland és Fr. Bartolozzi járult hozzá, hogy Angelica művei művészi tökélyű nyomatokban terjedjenek el a nagy közönség körében. Kettőjükön kívül még egy egész csapat grafikus versengett egymással a művész festményeinek sokszorosításában. A jelenlegi kiállítás rendkívül gazdag sorozatát adja ezen lapoknak, melyek közül főleg a manapság oly drágán fizetett színes nyomatok érdemelnek figyelmet.

Dr. Térey Gábor.

BUJDOSÓ KURUCZOK ÉNEKE.

Csorba szabylám, csorba, Libertást pengetni,
Csorbább a ki hordja, Az éhkoppot lesni,
Vásott élti kurucz, Ontani a véred,
Mit futsz! Sose kapni béred.
El nem hagy árnyékok, Megéred,
Nincs háló hajlékok, Megrigyel a német.
Nincs terített asztal,
Nincs a ki vigasztal,
Hol a hazád neked,
Mid van még vesztened?...
Feleséged nem vár,
Holtodról jó hír jár,
Busulj bár,
Nem is kár...

Jól van így pajtásom,
Bujdosásban társom
Csapzott tűzok testvér,
Nem kár ilyen restér!...

Jó volt herevészní,
Tűzes napot nézni,
Czifra kaczagánnyal,
Hegedűs cigánnyal,
Jó tókaji borral,
Víg paripás sorral,
Tánczos menyecskekkel
Csókkal, öleléssel,
Jó volt nagyra lenni!...
Könnyű volt felülni,
Sárba-vízbe hűlni.

Móricz Zsigmond.

TAVI NOKTURNO.

Most elhallgattatok
Te és a tó és a nagy éjszaka,
Most összefogtatok
És köztetek most egyedülmaga
Van a szívem.

A szemeid úgy feketellének,
Mint hogyha az éj nézne rajtuk át.
Nem értelek. —
Te asszony, mondd, hol van a te hazád,
Mit akartok?

Nézd, nézd a tó, hogy szívja fel
Az egész, bomló éjszakát magába,
A kemény hegyek árnya oly puhán
És feketén borul az árba,
Beléhajol a karesű fűzfaág
Bús megadással. És a nyárfa
Fáradtan ejti lombját le a tóba
És nézd, hogy esüst leveleket hullajt
A hold, a hold — és elhalóba
Ezüst levelet ringat minden hullám,
Ringatja bágyadt, titokzatos mámor
S a néma, sötét vízen végigborzong
A violaszín, esendes csillagzárpor. —
Nézd, nézd, hogy szívja fel az éjszakát a tó.

És szív és hív sötét szemed

És tudom, hogy a tó néz rajta át
És rám mered. —
Te asszony, mondd, hol van a te hazád,
Mit akartok?!

Oldd el a csolnakot.
Fázik a szívem egyedülmaga.
Az örvény megfogott
Megyek, megyek. — Szédül az éjszaka. —
Evezz be halkan.

Vigyél magaddal el.
Bágyadtan fekszem. Szívem védtelen.
Nézz rám, nézz rám, míg halkan evezel:
Súlyedjek mindig, mindig esendesen
A szemed után.

Balázs Béla.

SHAKESPEARE SZÜLETÉSE.

KAUFFMANN ANGELICA MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

De hát valahol csak megvan a pénz is. Mondtuk, hogy a városokba szaladt. No hát utána! Ott kell felkeresni, a hol van. S megindult a vadászat az előkelő nemes családok fiai részéről a szeptesi, főképe a löcsei polgárlányok után. Megkezdtek a sárosi úrfiak. Nekik van a legjobb szímatjuk. Utánuk nyomult Gömör és Nógrád. Ment, ment a hír tovább is, átlépte a Dunát. Bezerédy Miska onnan hozott menyecskét, Korb Ninát. (Az öreg Korb ötven-ezer arany forintot olvasott le az asztalra.) Babarczy Imre bécsi házat kapott Gawrin Johannával.

Ugyancsak megnövekedett Lőcsén az idegenforgalom. Tele volt a város, kivált így tél idején, úri fogatokkal s a mi járuléka ennek, nyalka fiatal urakkal, úri kocsisokkal és huszárokkal, kik házassalándó uraikat kísérték.

S csodálatos a gondviselés az ilyenekben! Az a rejtelmes természeti erő, mely megszerkenti a kakasokat, hogy virradatot kukorítsanak, ugyanakkor a mennyboltra pirosló festéket önt, mely átmázolja az éjt nappallá, s így lesz a két jelenségből összhangzó egész. Csak e fenséges tünetből magyarázható ki, hogy a városi patriciusok józan, hideg fejében az a bolondság kezdett motoszkálni, hogy nemes urakhoz adják férjhez leányaikat; valami olyan kívánságnak kezdett a feltűnni, hogy reszket-

AMOR DIADALMENETE.

tek utána. Hát még a mamák! Tagadhatatlanul csábító volt: nexust keresni az uralkodó osztályllyal. Milyen szép az, ha az embernek az unokáját például Prónaynak hívják, de Tót-Próna, vagy Jekelfalussynak, de eadem, habár csak leányágon. Sőt még a száz ifjak se bosszankodtak; hiszen magyar urak lesznek a sógoraik.

Ebből a kölcsönös vágyból született egy különös *gügyűség*. A városban nem voltak vendégfogadók. Egyetlen egy se volt. Korcsmát, sörmérést jelezve, majd minden kapu fölött ott lengette a szél a forgácspántlikákat, a szállásadás is az összes polgárság jövedelmét képezte. Egy szobácskát tartottak hátul az épületben, néhol istállót is, melyet vásárkor kiadhattak. Egyékor pedig nem igen fordult meg hosszabb tartózkodású idegen. Ki hitte volna azt, hogy ilyen világot érnek!

De ha lettek volna is szállodák, melyek befogadhatják a magyar gavalérokat, azzal még nem lenne megoldva, miképen jussanak a becses portékához, melyért jöttek. Nyilvános bálók nem tartattak a városban. Czéh-lakomák, bíróválasztási s egyéb dinom-dánomok bőven estek, de a gazdag patriciusok leányai azokon nem vettek részt. Egymásközt ugyan a patricius-családok is összejöttek névnapokra, lakodalmakra, vagy egyéb ártatlan játékokra, de az idegenektől hermetice el voltak zárva. Hogy a párok valahogy összeszóródjanak, ha nem voltak egy osztályból valók, ahhoz egy ugyanazon városban eltöltött ifjúkor kellett.

Valami olyan hely és olyan mód mutatkozott hát szükségesnek, hogy a mi az akaratokba már beoltatott, az létrejöjjön. Így támadt a gügyü (házasság-összeboronáló). De nem azzal a durva ábrázatával jött, hogy ma ismerjük, hanem diskrétan, előkelő formában, behajporozva, menuette lépésekkel. Egy nagy műveltségű és szigorú erkölcsű öreg kisaszszonynak, Kloster Matildnak, ki eddig is apró leányokat vett magához nevelésre, jutott

DAMON ÉS MUSIDORA.

KAUFFMANN ANGELICA MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

NŐI KÉPMÁS.

Glück Frigyes tulajdona.

KAUFFMANN ANGELICA MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

eszébe az a gondolat (nagyon is közel feküdt), hogy kivesz három házat bérbe, falakat törlet, fényes háztartást hoz össze, inasokkal, frájokkal, szakácskal, kuktákkal népesíti be s eladó leányokat is fölvesz jó pénzért egy-egy téli tanfolyamra, előkelő magatartásra, úri allüre-ökre, szóval azokra a külső csecsebecsére tanítja, melyek a valódi dámát ékesítik.

No, kapott ezen a gondolaton a két egymás melegétől érlelődő vágyakozás. Pedig talán nem is tudták, csak úgy az ösztön taszította őket, hogy mi lesz ebből, mivé női ki magát, hogy egy kirakata lesz ez a gazdag eladó leányoknak. A nemes úriak kényelmesen megtekinthetik így a raktáron levő összes évi termést és megtudhatják, milyen nyomtaték jár az egyikkel vagy a másikkal, s ha aztán nyelbe van ütve, mert mindent a gügyü végez, egy kis aránylagos provizóit, a mit előre kikötött, nem lehet tőle megtagadni.

Az öreg kisasszony, egy császári ezredesnek a leánya, anyai ágon (az anyja Losonezy-lány) sok előkelő magyar családdal volt atyafiságban, jelentékeny levelezést tartott fenn öreg úrasasszonyokkal, kik disznóaprólékokat küldöztek neki, ő pedig híreket, — szóval nagy publicitással bírt. Reklám volt intézetének az is, a mit előre kikürtölt a világnak, hogy a Szepesség két hirdethető nábobja, Quendel és Blom egy ivású leányai, Quendel Mária és Blom Klára (Miklósnak a huga), egyszerre vetvén le a kurta szoknyát, az idei télen ő hozzá — az oltárhoz

vezető pitvarba — kerültek. No, kutyateremtette, ezek azután a nagy halak. Lesz hát majd Lócsén elelevenség a farsangkor és jó kereset. Annyi pazarló gavallér gyűlik ide, hogy mindennek fölmegy az ára . . .

A mostani leibnitz Blom és a bélai Quendel unokái azoknak, kik a török foglyokon gazdagodtak. Apáik üzlettársak voltak, ők most már ellenfelek, csak a vagyon van a régi forrásból. Hogy mekkora, senki sem tudta még hozzávetőleg sem. Az ilyen vagyonokról leszalad az egyszeregy és a mese ül rájuk; toldja, kevergeti, játszik velök.

Az egész Szepesség csak azt találgatta, hogy ugyan milyen hozományt ajánlanak fel leányaikkal, egyik fősvényebb lévén a másikkal. Blom uram mindjárt öszkor beadta Kláriáját az intézetbe. (Csinos kis fruska volt, villogó bogárszemekkel.) Quendel ellenben csak november elején, mikor már pompás szánút volt, rándult be leányával Lócsére. Ott már akkor szélteben beszélték a Klári hozományát, de Quendel apó, a kit nagy különöznek ismeretek, senkivel se állt szóba, egyenesen Klóster kisasszonyhoz hajtattott Máriaival (kinek viszont a termete volt szebb Kláriénál) és lefizetvén a tartásáért és neveltetéséért járó tallérokat, szivére kötötte, hogy olyan nevelést adjon neki, akár egy Csáky-kisasszonynak, mert hát ki tudja . . .

Az öreg itt a szürke apró szemével hunyorgított és be nem végezte a mondatot, a mi kü-

lönben szokása volt; zárva tartani az erszényt és nyitva tartani a mondatot.

Klóster kisasszony annak jeléül, hogy megértette, a fejével biccentett s cserébe tapintatos kérdést intézett Quendel uramhoz, hogy mennyi hozományt szánt Marinak, ha esetleg . . .

Csupa finomságból és udvariasságból ő is nyitva hagyta a mondatot.

— Hm, — felelte Quendel, — és mennyit kínál fel Blom?

— Hát még nem hallotta a városban?

— Hát már tudják?

— Természetesen, — felelte a kisasszony hanyagul, — hiszen arra való, hogy híre menjen.

— Senkivel se beszéltem.

Erre aztán elővette Klóster kisasszony a nagy folió könyvet, melyben minden növendéknek külön törzslapja volt s felolvasta:

— Blom Klára kap négy házat; kettőt Kasán, egyet Budán és egyet Eperjesen, továbbá a szászoknál szokásos két tehenet.

— Csak ennyi? — szolt fitymálva Quendel. — Hm, tehát arra való ez, hogy híre menjen? Menjen hát no a híre. Irjon be a Marinak nyolcz házat, abból kettőt Bécsben.

Ezzel, mint a ki emberül kivágta a rezet, nagy gögösen hazament Bélára, hogy az egyszer homlokon ütötte Blomot.

Otthon azonban az asszonynak kedve jött kiélvezni az elmaradhatlan esodálatot, mely e nagy hozomány nyomában keletkezhetett Lócsén s rávette az urát mindjárt egy hét mulva, hogy töltsenek Lócsén egy pár napot, annyival is inkább, mert Miklós fiok is ott mulatozik. Mert hát mit ér, hogy olyan nagy hozományt adnak a Marinak, ha itt Bélán senkitől se hallják? Hiszen az egész áldozatért, a mit az ember a leányáért hoz, az irigységnek az a szepelje az egyetlen kárpótlás, mely a többi anyák arczát kiveri. Elmentek hát Lócsére, de micsoda csalódás várta ott Quendelékét? A város már akkor tele volt azzal a hírrel, hogy Blom uram ott járt tegnapelőtt és hallván a Quendel ajánlatát, tizenhat városi házra emelte fel a Klári hozományát, meghagyva a szászoknál szokásos két tehenet.

Csupa gúnyos mosolyok, nevetgélések fogadták a gögös Quendelékét.

— Hallották? Tudják már, mi az ujság? Terringette, ez a Blom! Ki hitte volna! Micsoda gavallér ember az!

Fejébe ment a vér Quendelnek, Quendelné asszonyom ellenben könnybe lábbadt: «Nem élem át ezt a csúfságot, Gáspár, nem élem át, csinálj velem valamit.»

— A haramia! — hörögte Quendel. — Tönkre akar tenni. (Leesapta dühösen az asztalán süvegét a sörkoresma asztalára.) Félek, valami bolondot teszek.

A jelen levő ismerősei, Gosznovitzer, Mauks Donát és még egy csomó komoly ember mindenáron le akarták csillapítani:

— Ugyan ne törje magát. Hagyja abba kegyelmed. Blom nehéz fejű ember. Ki is nyilatkozattá előttük, hogy az még nem utolsó szava, ha úgy hozná magokkal a czirkuszstancziák.

Hanem ezzel még csak annál jobban feltűzeltek a hőresztergészetű kis embert.

— Micsoda? Hogy nem a legutolsó szava? Ki mondja azt? — rikácsolta szikrázó szemekkel. — Ó mondja? Hogy a fia mondja? No hát én meg azt mondom, hogy Isten engem úgy segítjen, a legutolsó. Majd mindjárt ütök én a szájára olyan peccsétet, hogy egy mukkot se szól többet.

S ezzel felkapva a sapkáját, otthagya asszonyt, sört, barátokat, rohant egyenesen a Bo-

best-lázba, fel a lépcsőkön, Klóster kisasszonyhoz, ki épen arra tanította növendékeit, milyen kigyóvonalban kell meghajolnia a női testnek, mikor a lábainál térdeplő nemes lovagot az odanyújtott kezével mintegy a fölkelésben segíti. A fele leányok, kik a lovagokat személyesítették, épen térdepeltek, mikor az ajtót föltépte Quendel uram!

— Az Isten szerelméért! — ijedezett a kisasszony, a képéből kikelt úrra sandítva. Mi történt?

— Azt maga tudja legjobban, — horkant fel az öreg, fuldokló hangon. — Az az impostor Blom koldussá akar tenni, rám licitált nyolcz házzal, úgy, hogy most már tizenhat házat akar adni a leányával. Igaz-e vagy nem?

— Az csak dicséretes dolog, — jegyzé meg a kisasszony szigorúan, ránczos, sovány arczán a megbotránkozás kétségtelen jeleivel, a miért nem kellő módon és kellő helyen hozatik elő ez a kényes kérdés. — Mit tehetek én ez ellen?

— De tehetek én és tesztek is, — kiáltá zihálva, fenyegető hangon s olyan gesztusokkal, mintha buzogánnyal pogonyitana le valakit. — Irja be a kisasszony, hogy Quendel Gáspár a tizenhat házzal szemben tizenhat várost ajánl fel Mari leánya hozományául.

Klóster kisasszony barna szemei olyan nagyokra tágultak ki, mint egy-egy duránczi szilva.

— Tizenhat várost? — hüledezett, a Quendel uram tekintetét fürkészve. — Hát lehetséges az?

— A tizenhat szepesi várost, — tette hozzá Quendel, és nagyot íjt, mint a ki roppant erőfeszítést végzett a tüdejével.

— És képes erre?

Quendel elmosolyodott.

— A mit egy Quendel kimond, az olyan, mint a Biblia, ha nem több.

Erre aztán megcsókolta a hozzá szaladt Marit, s megígérvén, hogy délután a mama is meglátogatja, lassú, méltóságos léptekkel távozott; Klóster kisasszony elkápráztatva, még a lépcsőn is lekisérte a hatalmas arany-emberkét. Az utolsó lépcsőfoknál, miután már lehült a haragja, ezzel bucsúzott a kisasszonytól:

— Igazán felboszantott ez a Blom. Különösen azzal a két tehenel. És csak jó, hogy már könnyítettem magamon, mert éreztem, hogy a guta kerülget. Igen sajnálnám azonban, mert én gyöngéd ember vagyok, há valami szó szaladt volna le a nyelvemről, a melyért megbenehtelne a leánya, az az izé . . . az a harmadik tehénke. Ah Istenem, milyen pszilicsárság ezekkel a tehenekkel! Ámbár, hm, Isten tudja. No, megálljon csak. Én is csinállok valami ilyet. Irja be kérem, hogy a tizenhat városon fölül felajánlok még egy szamarát. A leendő vóm majd ki fogja találni, hogy az a számár kit jelent . . .

Édesdeden telkaczagott, végig menve a hosszú udvaron, egyre kaczagott és az utczán is kaczagott, de ott már a mellét is verte, magában beszélgetvén.

— Engem jelent . . . Engem, Quendel Gáspárt, ha-ha-ha.

A járókelők esodálkozva néztek utána, hogy talán megőrült. Arról azonban szó sincs; a fürge, nyugtalan emberke még a hó folyamán megindult kis kocsiján Krakkóba, a lengyel udvarhoz, a hol jól végzett, minélfogva nemrég egy második utat tett Bécsbe, a hol az Aearium is adósa, ott audienciát kért a császártól (a ki személyesen ismeri a felvidék különös bankárját) s alázatos instanciában, de a mellett élő szóval is megtette az ajánlatot,

ARCZKÉPCSOPORT.

KAUFFMANN ANGELICA MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

hogy a lengyel zálogban levő szepességi tizenhat várost kiváltja a saját zsebéből,* a leánya hozományául szánva azokat. Hasonló joggal és módon birná a lánya, mint eddig Lengyelország, de azzal a különbséggel, hogy most már Magyarország testéhez tartoznának s annak fizetnék a véradót. (A véradó nem kell az ő kis Marijának.)

A császárnak megtetszett a terv s most Bécsből kezdik propagálni. Karácsony előtt közölte a főispán a megyei urakkal és rendekkel, a megyénél azonban heves ellenzésre talált, úgy, hogy aligha lesz a dologból valami.

Hogy miért? Isten tudja. Hiszen mindig azon jaggattak, hogy vissza kell a testhez csatolni az elszakadt tagokat. Alkalmasint Quendel a vörös posztó a szemükben. De akármiert ellenzik, csak köszönettel tartoznak érte az elzálagosított városok. Mert boldogabb életük van ott az idegenben, mint a közanya keblén maradt szepesi városoknak. Sőt még magyarább életük is: A lengyel kormány kötelezővé tette iskoláikban a magyár nyelv tanítását,** míg ellenben a Magyarországhoz tartozó szepesi városok iskoláiban nem tanítják a magyar nyelvet.

Ilyenek voltak a viszonyok, vidám, ragyogó farsang küszöbén állott Lócsé városa, ezer álom szövdődött hozzá ama muskális ablakok mögött és egybeült, midőn ez a nyomorult

dobszó felhangzott ma reggel a piacon és a mellékutcákban, hogy szétkeresse a rózsaszín párákat.

A mosolygó kék ég egy szempillanat alatt fekete, mérges fellegekbe öltözött.

A tanács kemény határozata általános elégtelenséget szült. Klóster Matild kisasszony állítólag szivgörcsöket kapott azzal a felkiáltással: «Hát már most velünk mi lesz?» A kereskedők és iparosok élesen bírálták a magisztrátust.

— Ez mégse járja. A bírót megölték, az igaz, de miért kell vele éltetni a várost is, épen mikor az a legelevenebbek, legvirgonczabbnak indult? Tegnap csak holt bíró volt, most már van holt város is. Nem nő majd itt még fü se, ilyen bolond körülmények között!

Épen a piac felé lépkedett Mauks Donát uram, a pulyáját vívén az iskolába, a ki húzódozott, úgy, hogy néhol megkötötte magát s valóságosan vonszolni kellett a kis impostort, mint a vágóhídra szánt tulkot. A megrökönyödött-kereskedők tanácsbeli látván megjelenni, kijöttek boltjaikból, körülfigáltak, miért kellett a várost bizonytalan időkre így megnyomorítani, mi volt az oka s milyen körülmények játszottak közbe?

Mauks uram hűmögött, vakarta a fejét, nyomkodta homlokát, ötfől-hatolt s azután elgondolkozván egy darabig, a következőket felelte:

— Nem állítom, hogy így vagy úgy, mert

* Metzger Jakob: Berühmte Männer Ziepsens.

** A szepességi tizenhat város pragmatikus története s alkotmányvázlata, 46. lap.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD.

azt hinnék, hogy azért mondtam így, mert nem akartam amúgy mondani.

A miből ugyan egyikük sem lett okosabb, csak a pulya, a ki az öreg úr kínos vergődését felhasználva, kirántotta mancsocskáját az apja kezéből s úgy elszaladt a tekervényes utcák valamelyikébe, hogy arra a tatár se akad rá délig.

Továbbra is rágódva e szerencsétlen intézkedéseken, voltak, a kik azokban a boszúállási viselkedésen kívül valami mélyebb bölcseséget is láttak.

A hatóság ugyanis eddig se nézte jó szemmel, hogy a magyar urak ide jártak horgászni s a legsúlyosabb halacszkákat kibúzták, de mert semmi regulaellenes nem volt benne és befolyásos nagy urak jónak és hasznosnak ítélték a szászoknak a magyar fajba való elvegyülését (ez volt a formula), egyenes úton semmit se lehetett ellene tenni. Hát fogták magukat és nem egyenes úton akadályozták meg, csinálván Lőcséből egy gyászoló fekete várost, a hol nincs zene, nincs mulatság, nincs élet, a hova eszébe se jut virágot tépni jönni va-

A TÖZSDE ELŐTT A TEMETÉSKOR.

KAUTZ GYULA.

1829—1909.

A régebbi magyar politikának, úgy a parlamenti vitatkozásnak, mint a politikai tevékenységnek igen nagy hibája volt a közgazdasági szempontok hiánya, a mely a közgazdasági ismeretek elhanyagolásából folyt. Ezért vetette annak idején Széchenyi épen a közgazdasági kérdésekre a fősúlyt s ezért követek ebben is mindazok, a kik az ő politikájára folytatónak vallották magukat. A gyökeres orvoslást azonban, a közgazdasági ismeretek általánosabb elterjedését s a törvényhozásban, a mindennapi politikai életben való érvényesülését csak az újabb idők hozták meg s ebben megvolt a maga tisztes része Kautz Gyulának, a ki elsőül hirdetett a kor színvonalán álló közgazdasági tudományt a budapesti egyetemen s a tudományos irodalomban. Nem volt alkotó szellem, a ki új, a régiekkel szemben haladást jelentő iskolát tudott volna alapítani. Ő is, mint legtöbb kortársa, a hegeli szellemből indult ki és közgazdasági nézeteiben Roscher Vilmoshoz, az ötvenes-hatvanas évek újszólván egyedül uralkodó német közgazdászához csatlakozott, önálló szempontokkal a részletekben, de a lényegben a tanítvány hűségével. S ha tanítása ma már jórészt elavultnak tűnik is fel a közgazdasági élet és tudomány haladásához képest, mindenesetre fontos álló-

lakinek, mert itt a virág is csak a ravatalhoz való.

... De iszen van a lőcsei tanácsban annyi ész, hogy három országnak is elég volna.

(Folytatása következik.)

BÁRÓ KORNFELD ZSIGMOND TEMETÉSE.

Két hete emlékeztünk meg Kornfeld Zsigmondról bárói ranggal való kitüntetésével alkalomból s most már temetése képeit kell közölnünk. Halála nem volt meglepetés, a beavattottak jól tudták, hogy a királyi kitüntetés újszólván halálos ágyán éri őt, mégis szinte a hirtelen gyász erejével sujtott le halála hirt. A tisztelet, a mely életében környezte s érdekeinek megbecsülése meglátszott temetésén is, melyen jelen volt a kormány elnökén s tagjain kívül majd mindenki, a ki a közéletben s a közgazdasági életben előkelő szerepet viszt; a tőzsde épülete előtt pedig, a hol a ravatal fel volt állítva, az óriási Szabadság-teret jóformán betöltötte a kegyeletes közönség. Jó ideje nem látott olyan népes temetést Budapesten. Közgazdasági életünkben azonban olyan úr marad báró Kornfeld Zsigmond után, a melyet nagyon nehéz lesz betölteni.

mása a magyar tudománynak, mert egy nemzetnek tanulta meg tőle a gazdasági kérdések tudományos tárgyalásának módszerét, irodalmi munkássága pedig nemcsak nagy terjedelmű, hanem tartalmánál fogva is alapvető jelentőségű.

A nagy munka mellett, melyet a tudományban végzett, a politikában is jelentékeny szerepet vitt; csaknem húsz évig volt képviselő, a Deák-párt, később a szabadelvűpárt híve. 1883-ban az osztrák-magyar bank alkormányzója, majd 1893-tól egész 1902-ig főkörmányzója volt s itt is nagy szolgálatokat tett a magyar gazdasági életnek. Nyugalomba vonulása után sem pihent, főleg az Akadémiában, melynek egyik legrégibb tagja volt, munkálkodott sokat. Szerencsés temperamentumú ember volt, tudott sokat dolgozni, de tudta az életet élvezni is, vidám kedélyével ép annyi jóbarátot szerzett, mint a mennyi tisztelőt munkájával.

THANHOFFER LAJOS.

1842—1909.

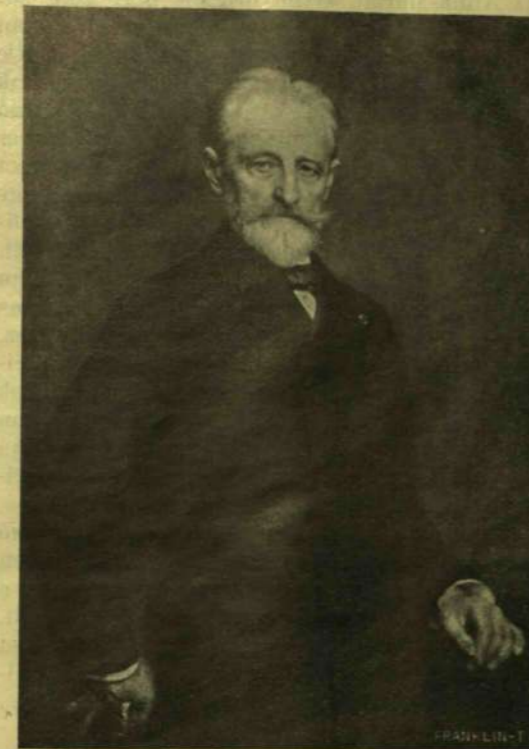
Az a sok száz magyar orvos, a ki egykor tanítványa volt, bizonyára mind megilletődéssel tudta meg a hírt, hogy egykori boncztanárunk, a tudós, szelídlelkű, tanítványaival szeretettel bánó, de heves, felfortyanó természetű *Thanhoffer* Lajos meghalt. Épen húsz évig, 1889-től mostanáig tanította a boncztant a budapesti orvosi fakultáson, már előbb tizenhat évig az állatorvosi akadémia tanára és egy ideig igazgatója is volt, — nem csoda tehát, ha tanítványai ugyancsak elszaporodtak az országban. Kegyelettel emlékszik meg róla valamennyi, mert derék ember volt és alaposan jártas szaktudománya egész területén; hosszú tanári működése alatt nem esztosodott meg, folyton együtt haladt tudományával s nem egy ponton maga is hozzájárult a saját kutatásaival fejlesztéséhez. Nagy érdeme volt az anatómiai ismeretek terjesztésében, néhány ilyen irányú munkája közkezen forog és sok olvasóra talált. Igazi terrénuma mégis az egyetem volt, a tanítás, melyet újult erővel folytatott, a mióta a boncztanai intézetek kitérően berendezett új épületeket kaptak a régi szűk üllői-úti hely helyett. Csak az utóbbi egy-két évben lankadt el tanítási munkája betegeskedése miatt, most már nyugalomba akart vonulni; néhány nappal nyugdíjaztatása után halt meg.

ERKEL GYULA.

1843—1909.

Nagy a vesztesége a magyar zenei világnak: március 22-ikén hirtelen meghalt Erkel Ferencnek legidősebb fia, Gyula. Nem lehet róla a nélkül szólni, hogy dieső apját — első mesterét — ne említsük, a kinek nagy diesősége, nagy öröksége bizonynyal nyomasztóan hatott a fiú szép tehetségére. Pedig nyílt titok volt, hogy a «Bánk bán» operától kezdve az «István király»-ig Erkel Gyula is beledolgozott atyjának, a magyar operazene megalapítójának műveibe.

Korán, 17 éves korában lett az operai zenekar tagja: dobos, még a régi Nemzeti Színházban. Hangszerén nem sok dolga volt, annál jobban ráért a többiekre figyelni, a zenekari feldolgozást és hatásokat tanulmányozni; ez volt a legjobb iskolája későbbi karnagyságának. Az Erkelék mind született karnagyok voltak: Sándor is a nagydob mellől eljutott a karnagyi emelvényre, utóbb Elek is a Népszínházhoz. Szép testvéri egyetértésre vall s Erkel Gyula készségét dieseri az, hogy nemcsak «A falu rossza» idejében, hanem még egy évtizeden át, mikor Elek már rég ott működött a Népszínházban, Gyula szokta a népszínművek zenéjét, dalait nemcsak kiválogatni, hanem magyar izü művészettel a zenekar sokszínű hangszerei számára ki is dolgozni. Böséges színházi tapasztalatait mint zeneköltő is szerencsésen értékesítette: egy nagyszabású férfikarnekével (Bajza «Ébresztő»-jének szövegére) pályadíjat is nyert. De a zenekar volt az

Horowitz Lipót festménye.

KAUTZ GYULA.

ő eleme: «Az ember tragédiája» ó-görög, stb. jeleneteihez szerzett sikerült, jellemző zenét; s egyetlen nagyszabású műve is nélküli az éneket: egész estét betöltő tánczeneköltemény. Címét nem tudjuk, mert a művet, állítólagos drága színpadi kiállítására miatt, az Operaház nem adta elő; de hogy magyarstíli és nagyon szép, művészi a zenéje, arról néhány részletéből meggyőződünk 1897-ben, egy filharmóniai hangversenyen.

Mahler operaigazgató, a ki nagy művész, de nagy zsarnok is volt, 1889-ben nyugdíjaztatta Erkel Gyulát; ezt a végzetes hibát a későbbi igazgatók és intendánsok tették jóvá, de mikor Erkel Sándort elérte utolsó betegsége: nem találtak hirtelenében jobb megoldást, mint Gyula jeles képességeinek igénybevételét legalább rövid időre. Ő különben nem élt teljes nyugalomban; már 1880 óta az Országos Zeneakadémiának zongoratanára volt és az operaiskolai növendékek mestere, szerzetanára; e minőségében csak a folyó tanév elején vonult nyugalomba. Azonban az általa Ujpesten 1891-ben alapított, virágzó zeneiskolát mindvégig szerető gonddal igazgatta. Felnevelt leányai éneket, zongorajátékot tanítanak; az Erkel-család tehát még sokáig lesz zenei kulturánk élő tényezője.

Nem üres szólam, hanem a legtisztább valóság, hogy Erkel Gyulának csak páratlan szerénységén múlt, hogy nem ért el zajos sikereket; ő beérte azzal, hogy kitünő tehetségeivel zajtalanul fakasztott áldást egész munkakörében. (1)

THANHOFFER LAJOS.

MORELLI GUSZTÁV.

1848—1909.

A hatvanas évek elején történt, hogy egy fiatal ember Munkácsy rajzai után készült kitünő fametszeteivel általános feltűnést keltett. A metszetek az akkoriban Párisban nagy feltűnést keltett Doré-féle rajzok metszeteivel is vetekedtek s mivel ezidőben a rézmetszést épen kezdé kiszorítani a fametszet, a közfelfélem fokozott mértékben fordult az ifjú művész felé. Akkoriban Pollák Zsigmond, meg Ruzs Károly intézetei látták el fametszetü reprodukciókkal a lapokat, melyek közül egyébként csak a «Vasárnapi Ujság» tesz számot s az utóbbinak műtermébe lépett be a tehetséges ifjú — Morelli Gusztáv. 1867-ben már résztvett a Honvéd-album s a koronázási Album metszeteinek készítésében s mikor 1873-ban Ruzs Károly nyugalomba vonult, a fametszés terén csaknem kizárólag Morelli uralkodott a maga tanítványaival. Így is maradt ez addig, míg munkás kezét megállította a halál, igaz gyászára a magyar sokszorosító művészetnek.

Morelli, a ki jóformán az első külföldön is híressé vált mesterünk volt a sokszorosító művészet ez ágában, 1848-ban Pesten született s iskoláit elvégezvén, Ruzs intézetében dolgozott és tanított 1868-ig. Önállóan ez évben kezd dolgozni. Orbán Balázs «Székelyföld»-je s a «Vasárnapi Ujság» számára metszett képeket. Majd állami ösztöndíjat kap s Párisban tökéletesíti művészetét; onnan Londonba, később Lipésébe megy s csak 1872-ben jő haza. Itt megint leginkább a «Vasárnapi Ujság»-nak dolgozik, melybe Keleti, Mészöly és Greguss után készít fametszeteket s közel félszáz illusztrációt metsz fába Petőfi első kiadásához. Munkáinak roppant sikere volt s ez arra indította a kormányt, hogy az országos mintarajziskolában fametszési szakosztályt állítson föl s ennek vezetésével őt bizza meg. A hány művészi kivitelű fametszet nálunk 1876 óta készült, az csaknem mind az ő s tanítványai kezei alól került ki. Az a több ezerre rúgó illusztráció, mely «Az Osztrák-magyar Monarchia irásában és képmében» című vállalat magyar részét ékesíti, szintén az ő vezetésével készült. E mellett ő metszette fába az összes állami értékpapirokat, bélyegeket, okleveleket is.

Széleskörű tevékenysége közepette talált időt arra is, hogy művészi becsüvésének is áldozzon. Zichy Mihály 1891-ben az aradi vértanúk albumához rajzolt két allegóriájának, Feszty Árpád körképének óriási és pompás technikával készült fametszetei ennek a nemes becsüvésnek maradó emlékei. Ráér arra is, hogy 1895-ben Németországban megtanulja a színes fametszést, mely munkásságát itthon budapesti látképekkel ékesített színes levelezőlapok készítése terén érvényesítette. Tankönyvek: bibliák, földrajzok, olvasókönyvek ugyancsak tömegesen díszítvék Morelli fametszeteivel s önálló műlapokon is gyakran olvashatjuk az egész országban oly jól ismert jelzést: «fába metszette Morelli».

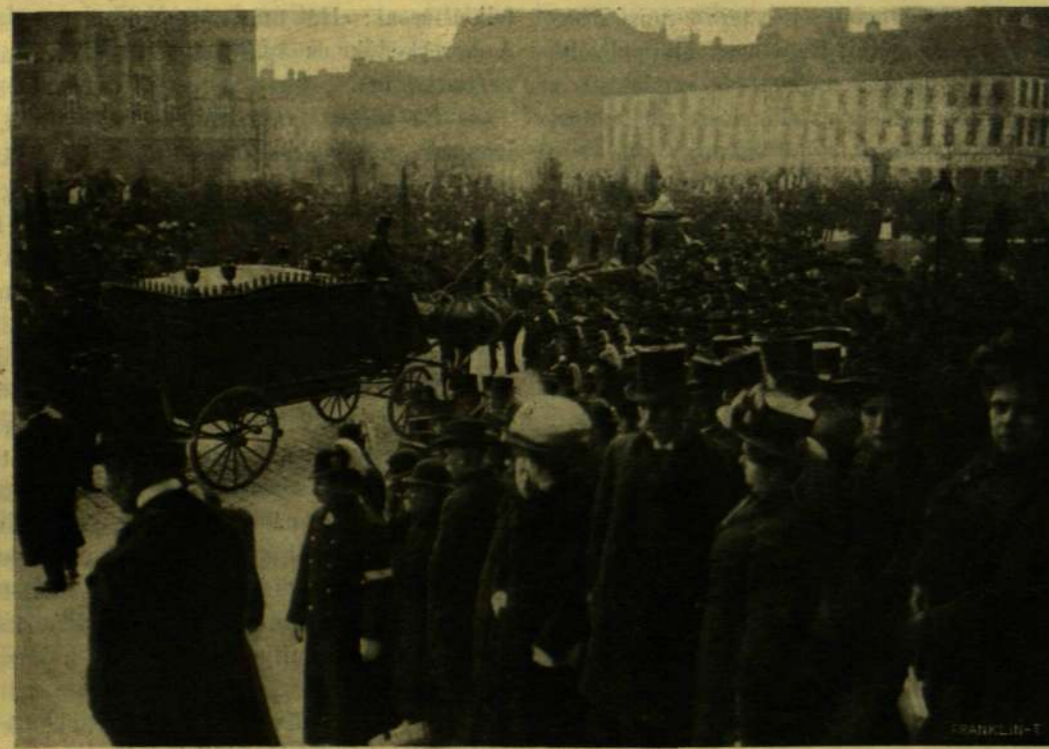
Most a halál véget vetett e sokoldalú munkásságnak. Előbb hű társa és barátja, Doby Jenő ment el, a ki ugyanazt a szerepet töltötte be a rézkarcz és rézmetszés, mint Morelli a fametszés terén, most utána költözött az öreg professzor is. Tanítványai, a kik bálványozták, művésztársai, a kik becsülték s a magyar közönség, mely tisztelettel emlegette a nevét mindenba, de a «Vasárnapi Ujság» is, melynek egyik legrégibb munkatársa volt, kegyelettel fogják megőrizni emlékét.

A FÜHAJÚ EMBER.

Elbeszélés.

Irta Balla Ignác.

Olesó kerethen olajnyomatú képek lógtak a falon. Guido Reni «Aurorája», Tizian, «Földi és égi szerelme», meg a vörös inges nagy hős, Garibaldi képe. Köztük, a kis oszteria közepén, Murilló olajnyomatú Madonnája alatt örökéző olajmészes pislogott és a mikor a padrone, kezében hosszúnnyaku borosflaskóval, elment mellette, egy-egy ajtatos pillantást vetett a képre.

A GYÁSZKÖCSI ELINDULÁSA.

BÁRÓ KORNFELD ZSIGMOND TEMETÉSE. — Balogh Rudolf félvételei.

ERKEL GYULA.

A szalmafonatos jó castelli bort történetesen Marionak hordta, a ki szóltanul ült az iksz lábú korcsmaasztal mellett. Nagy szál, fekete szakállu legény volt ez a Mario. Kék, abaposztó szerű ruhájában, hegyászó sarakkal lábán, napbarnított arcával és kondor fekete hajával, még ma is olyan volt, mint valami abruzzói pásztor. Pedig már rég nem legeltette a nyáját és régen elkerült a kopár Abruzzókból s már esztendőök óta itt tanyázott Rómában, a Piazza di Spagna közelében. Mert Mario most már modell volt. Férfit *modello*, a kiért az olasz meg idegen festők valóságos harcokat vívtak, hogy vásznaikon megörökíthessék. Most is ott ült mellette a festő, a ki szóltanul vizsgálta arcát, a mialatt ő nagy némaságban egymásután üritgette ki a palackokból a csepentett méz-színű, aranycsillogású castelli bort. Talán már éppen a negyedik *mezzót* tette le elébe a padrone, amikor végre megszólalt. Az asztalra a kifolyt bor valóságos térképet rajzolt már. Lassan, vontatottan beszélt, de azért szavaiból ki-kiesendőt olykor a szenvedélyesség.

— Látja ott azt a fűhajú embert! — mormogta a festő felé fordulva, és rámutatott az ablakban álló cserépre.

Vigyorgó emberfej nézett onnan rájuk, campagnai agyagból cserépre formálva, emberi arccsal, emberi szemmel, szájjal és orral és a feje tetején száz meg száz zöld fűszállal, a melyek felfelé meredtek, mint az emberi haj.

— Látom, — mondta a festő. — Cserép, a melynek készítője emberi fejformát adott és a melynek kobakjára fűmagot hintettek, a mi most kinőtt. Attól van ilyen fű-haja.

Mario hallgatott, majd egy pár pillanat múlva indulatosan csapott az asztalra:

— Gyűlölöm ezt a kis fűhajú szörnyet! — kiáltotta.

— Mit gyűlölhetsz egy cserépen? — kérdezte a festő.

— Ez nem cserép... Ez ember! — és a szeme már villogott. — Ember, a ki üldöz, ember, a ki tönkre tette az életet és a ki most, hogy kiszívta a véremet, öntelten, jóllakottan és ingerkedve még a szemembe is nevet!

A festő csodálkozva nézett rá.

— Igen, ez a cserépfejű, fűhajú ember tönkre tette az életet... A vigyorgó tekintetéből pusztító átok mered az emberre és az a kaján mosolygás a szája szélén maga a babonás rontás!

Fenekig hajtotta poharát, a mely szinig volt gyöngyöző borral.

— Már Pescarában kezdte meg munkáját... Gyerek voltam és egész héten nyáját őriztem Mascalicó határában. Csak vasárnapként jártam be Pescarába. Ilyenkor ott ült az egész falú az apám meg az anyám is, a Padre Avrahamonál az oszteriában. Odajártak a Cemacchioék is, a szélütött Jacopo, Giula néne, meg a kis Anna-Mária is. 'Az őregek ott ültek a korcsma-ban, mi pedig, gyerekek, kint játszottunk a homokban. Már akkor is nagyon szerettem a

kis Anna-Máriát. Gyönyörű kis lány volt, sudár termete, barna haja és fekete szeme olyan volt, mint az olajfa érett gyümölcse... De Anna-Mária csak nem akart sohasem velünk játszani. Mindég csak ott ögött az oszteria ablaka előtt, a honnan egy fűhajú cserépember nézte nevetve a mi játékunkat... Templomot építettem a homokból és hívtam játszani, hogy a szamszéd Paoló lesz a pap, én leszek a vőlegény és ő legyen a menyasszony... Nem jött. És nem jött sohasem. Ő neki csak a fűhajú cserépember kellett és azt mondta, hogy az az ő vőlegénye, a ki majd egyszer, ha nagy lesz, eljön érte, selyembe, bársonyba öltözteti és elviszi asszonyának... Mi pedig nem kellünk neki soha, de sohasem!... Ekkor gyűlöltem meg először ezt az átkozott cserépfejű, fűhajú szörnyet, a ki olyan meglehetősen, öntelten és kajánul vigyorgott rám, mintha tudná, hogy most a szép kis Anna-Mária ő miatta nem jön velünk játszani a homokban... Meredten fölfelé álló fűhaja rezgett az esti szélben, a mely megborzolta, és a fü rezgett, mozgott, mint valami bohócnak a haja, a ki a fejbőrt tudja mozgatni és a kin a kis Anna-Mária boldogan nevetett, valahányszor csak ránézett... Ivott egyet.

— Aztán, hogy egy szombat este hazatértem a nyájjal, halom, hogy Anna-Mária elment Pescarából. Festő járt a városban, megtetszett neki és elvitte modellnek egyik szentképéhez Rómába... Azóta nekem se volt maradásom Pescarában.

— Én is elmegyek Rómába! — mondtam az apámnak. És el is mentem. De mielőtt útra indultam volna, elmentem még a cserépemberhez. Most is a szemembe vigyorgott. Lenézően, ingerkedve... Kinevetett, hogy utána megyek a kis Anna-Máriának...

— És megtalálta? — kérdezte a festő.

— Megtaláltam... Ha selyem ruhába öltöztették volna, ha hercegi hintóba ültették volna, ha százan lettek volna hozzá hasonlóak, akkor is megtaláltam volna... Ott ült a Piazza di Spagna lépcsőin. Mintát ült a festők képéhez. Jóságú zsályából kis bokréta volt a kezében, kicsi lábain abruzzói sarú, fején fehér lapos keendő, a mely nines megköve, csak könnyedén ráborítva... Nem is csodálkoztam, a mikor meglátott. Talán nem is örült, hogy itt vagyok, de azért mégis csak kivett pár szál zsályát a bokrétyájából és nekem adta... De hazulról nem kérdezősködött semmi felől, csak éppen a kis cserépemberről a padre Avrahamo oszteriájában...

— Mit csinál a cserépfejű, fűhajú kis emberke? — kérdezte.

— Meghalt! Széttörtött! — hazudtam neki

MORELLI GUSZTÁV MŰTERMÉBEN. — Saját fametszete Balló Ede festménye után.

bátran, de aztán megbántam a hazugságot, mert a kis Anna-Mária sirva fakadt és sirt, zokogott, keservesen, fuldokolva, mint a bűgő vadgerlice, a ki elvesztette a párját... Az nap éjjel megjelent előttem a fűhajú kis szörnyeteg... Oda ült mellem és rám vigyorgott. El akartam lökni magamtól, de rákuperdott a mellemre és gúnyosan nevetett: — Szeretnél megölni, ugy-e? Szeretnél, ha igazán meghaltam volna és darabokra törve hevernék az oszteria előtt... Ohó, engem nem lehet megölni! Én élek és élni fogok, a meddig csak te élsz! És mert a halálom hírét akartad költeni, lát végigkísérlek egész életeden, utadba állok és mindig a szemembe nevetek és neked meg fog fagyni ereidben a vér az én torz vigyorgásom láttára... Én vagyok az, a ki minden nagy pillanatodban elébed kerül és szemembe nevet, kikaczag, rád vigyorgog, liheg röhögéssel kigúnyol... Én vagyok az, a ki elveszi életedből a nyugalmat, fiatalágodból a gondtalanságot és szerelmedből a boldogságot...!

A padrone megint egy mezzót tett le az asztalra.

— Aztán kikiáltó fiú lett belőlem. Egy savanyúvíz kereskedő felfogadott, hogy öszvérvonta kordéját kísérjem, a mikor száz meg száz szalmafonatos savanyúvíves flaskóval végigjárják a város girbe-gurba utcáit és én kiáltozom, hogy:

— Acqua acetosa...! — Pár szoldót kaptam érte és ezért egész nótákat kellett kiénekelnem ebben a két szóban. De nem bántam. Jó tudom volt, gyerek is voltam. Meg jól is aludtam és a fűhajú cserépember nem jelent meg többé álmaimban... De aztán lassanként felcseperedtem és embernyi ember lett belőlem. Nem maradhattam hát többé kikiáltó fiú és elmentem én is — modellőnek... De a kis Anna-Mária ekkor már nem volt itt. Modell volt ugyan még most is, de már nem járt közénk oda, a Piazza di Spagnára... Nagy tollas kalapot meg selyemruhát és lakktopánt hordott és fogatot is tartott. A mikor néha, déli sétajében elment előttem, hát büszkén elfordította a fejét és ránk se nézett... Ma aztán megint ott járt. Gyönyörű volt, mint még soha! De mellette ott sétált egy aranyláncos, felgyűrűzött kezű kövér úr is, a ki boldogan, szélesen, öntelten vigyorgott, mint ott az a cserépfejű, fűhajú ember... És mikor véletlenül köszönésre emelte meg a kalapját, tisztán láttam, hogy a haja is olyan ritka kemény és felfelé álló, mint ennek a cserépembernek a fején a fű... Az arca is egészen ilyen volt, meghízott, szinte négyzögletes, örökké torz vigyorgású, duzzadt, gúnyos ajkú, apró szemű és kaján tekintetű... Valami pokoli, ingerkedő, öntelt

Schoen német külügyi államtitkár.

Aehrenthal, osztrák-magyar külügyminiszter.

Izvolszki orosz külügyminiszter.

vigyorgás ült a szemében, mint annak a cserépfejű kis szörnyetegnek, a melyik ott Pescarában rám vigyorgott akkor, a mikor a kis Anna-Mária azt mondta, hogy ő csak ezt a fűhajú embert szereti és én nem kellek neki sohasem...

Elhallgatott. Majd hirtelen rámutatott a cserépfejű emberre:

— Látja, most is vigyorg! Ó nem, nem közönséges cserép ez... De ember! Ember, a ki üldöz, a ki kiszívja a vérem, a ki tönkre tette az életet és a ki most, hogy műve sikerült, még kajánul, kötekedve a szemembe is nevet!.. Ó, hogy gyűlölöm, gyűlölöm...! — lihegte.

Hirtelen felpattant, odarohant hozzá és hatalmas ökölével feléje sújtott:

— Megöllek! Megöllek, te kis szörny! — A torz és kaján vigyorgása, ingerkedő tekintetű cserépember darabokra zúzódva hullott ki az ablakon és a fűvel benőtt cserépdarabok hangos esőrómpöléssel szóródtak szét a földön...

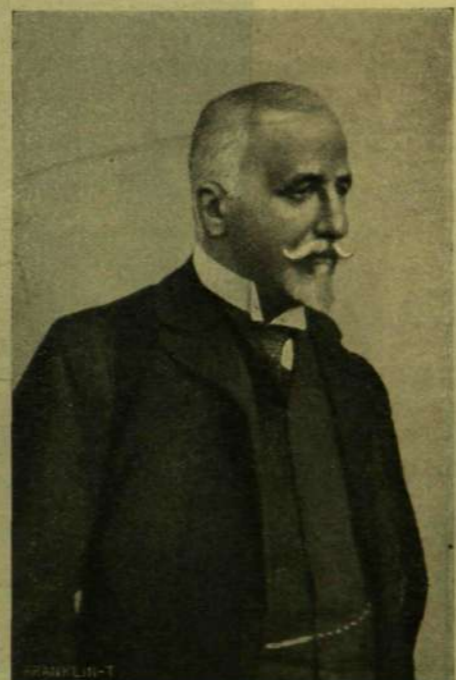
MISS RANDOLPH UTAZÁSA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta C. N. és A. M. Williamson.

Mikor innét elrobogtunk, Miss Randolph mély gondolatokba volt elmerülve. Szerettem volna kitudni, mi foglalkoztatja, de szegény

chauffeur ilyesmit hogyan engedhetne meg magának? Kevés vártatva kitört belőle, hogy mi jár eszében. «Látott-e valaha oly kedves leányt, mint ez a leány? — kiáltott fel. — Csupa hó-fehér és arany és rózsaszín. Olyan ő ezen a komor helyen, mint a fenyvesek sötét lombo-

Tittoni olasz külügyminiszter.

Grey angol külügyi államtitkár.

Bülow német birodalmi kancellár.

REZERVISTÁK GYŰLEKEZÉSE.

TÖB.

HOL SZORÍT A BAKKANCS?

ÚTBAN A PÁLYAUDVAR FELÉ.

DESZKATRA.

MENÁZSI-FŐZÉS A PÁLYAUDVARON.

FELŐLTÖZÖTT TARTALÉKOSOK A KASZÁRNYA UDVARÁN.

KATONAI KÉPESALMAS NAPOKBÓL.

ELMENT A VONAT.

BUDAPESTEN ÁTVONULÓ KATONÁK A PODGYÁSZUKAT VISZIK.

nünket; de ezen a helységen túl észrevettük, hogy bucsút veszünk a fenyvesektől. Sajnálunk ezek elmaradását, bár az út mentén a szép tájképrészletek mind sűrűbben mutatkoztak. Egyszerre nagy meglepetés ért bennünket. Nem tudom pontosan megmondani, milyen helyen; mert gondolataim engem nagy magasságra ragadtak fel a tények sívár, lapos területéről. Miss Randolph hajtott és én érdeklődve néztem körül, mit utóvégre az alsóbb társadalmi osztályokba tartozó, de értelmes fiatal ember is megengedhet magának, midőn balra, nagy távolban, égig nyúló, hosszú, kéklő hegyláncolatot láttam, oly magasban, mintha már nem is ehhez a világhoz tartoznék. Felrezzentem iltómból; ekkor Miss Randolph is észrevette, hogy mit látok. «Oh—h!» lehelte, a bámulat sóhajával válaszolva gondolatomra. Egyébként egyetlen jelzést, egyetlen szót sem mondott. És én áldottam ezért. Szerencsétlenségre Mary néni ezt a pillanatot választotta arra, hogy felébredjen és ő bőven juttatott nekünk szellemessége sziporkáiból. Mindig is így szokott lenni. Ő ama hölgyek közé tartozik, kik súlyt helyeznek arra, hogy lássa mindenki, milyen érzékek van a szép iránt. De mikor összes szellemi rakétáit már elpuffogtatta, ismét elaludt, és engedte, hogy én bájos úrnómmal zavartalanul élvezhessem a Pirenéusokat.

Még nem volt késő délutáni óra, midőn az Adour fölötti hídon gördült át a kocsis, de az ég már az alkony aranyos bitorában ragyogott és igen szép látványt tárult elémbre, melynél különben alig találhatni: egy nagy és régi várkapu, melyet a bucsúzó napsugár rézzé varázsolt át. Azt tanácsoltam Miss Randolphnak, hogy Biarritzból, ha ott hosszabb ideig tartózkodunk, egyszer térjünk vissza ide és nézzük meg a bayonnei székesegyház régi, híres üvegfestményü ablakát; ezáltal megint rá olyan részlet kedveért, mint egy üvegablak, utunkat megszakitani — és röpiünk tova a Biarritzig vezető öt mérföldnyi lejtős úton. Most ebben a kellemes, szép városban mulattunk, míg magasabb helyről indulási parancsot nem kapok. Útitervünk most az, hogy egyenesen a Pirenéusok mentében elhaladunk Marseilles-ig és innét Nizzába. Oh, csak rábírhattam úrnómet, hogy Olaszországba is átkeljünk. Jó lesz legközelebbi leveledet Amiez-be, a Riviera-szállóba címezni. Egy ideig Pauban időzünk, aztán ellátogatunk Casassonnába és más városokat is meglátogatunk, Riviera felé haladtunkban. Ennél fogva bőven lesz idő arra, hogy ez a hosszú irkafirka kezdedhez jusson, te pedig dicsérő vagy gáncsoló megjegyzéseidet Nizzába küldhesd. Adj hírt magadról, hogy vagy, mit olvasol, milyen lányt szeretsz.

Oszinte, de kissé önző barátod,

Jack Winston.

Molly Randolph levele atyjához.

Paü, Hôtel Gassion. December 14-én.

Kedves Szeretet- és Cheque-osztogató! Ezer köszönetet úgy a szeretetért, mint a chequekért, melyekkel fel tudtál keresni bolyongásomban vagy — mint te nevezted — vadláb vadászatomban. Jól van, legyen az, de akkor

nem tudom, ki a liba, hacsak nem Mary néni. Ő bizony annak látszik nem egyszer, szegényke, de azért igen pompásan megférünk egymással. Oh, pompásan megférnék én akár őt Mary néniel is (ments' Isten, hogy ennyi legyen), mert én oly boldog vagyok, Apuska. Oly szép napokat élek, soha jobb életem nem volt, csak egy hiányt érzek, hogy te nem vagy velem.

Ha valamikor el találok vesztetni minden pénzedet, mert tisztességes úri módon elspekulálad a Wall-Streetben, elmehtünk ketten Biarritzba, hol igen jól élhetnénk. Nagyszerűen elmulatnánk mi ott. Állandón laknók csinos kis olesó villánkat az év elejétől az év végéig, mert minden évszak udvariasan megvárja, míg az előtte levő véget ér, csak aztán köszönt be. Minden körülöttünk vidám és elegáns, de senkit sem kényszerítenek arra, hogy akár vigaszt mutasson, akár eleganciát fitogtasson. Az ég és a tenger-tündöklőbb színi, mint bárhol egybeült és a levegő sehohsem oly ózondús. A versenytúró vizsgálókhoz hasonló barna sziklák, melyek a beryllöz hullámok közé nyomulnak, minden más sziklánál csodásabb alakúak és szebbek. Ekkép minden tárgyról superlativusban kell itt nyilatkozni, még a hotelekről is, ép úgy egy bizonyos Czukraszról (megérdemli, hogy nagy betűvel írjuk). Vanak itt sétautak hírtők és gyaloglók számára, és ritkaságokat árusító boltok, melyekben minden pénzemet elköltöttem. Azonkívül van itt rókadászat, mely igen szép volna, ha nem sajnálná az ember a szegény szelidített rókat; van golf és petits chevaux a kaszinóban, hol Mary néni, maga sem tudja hogyan, egyszerre csak játszani kezdett és aztán jó sokáig el sem hagyhatta a játékot. Titokzatos külsejű baszkok sürögnek-forognak itt, kik büszkéik őseikre és csodálatos, minden más népétől eltérő öltözetükben pénzért különös táncokat lejtenek az utcán, vagy La Pelotte-ot játszanak, mely játékukat nézni nagyon mulatságos. A tengerparton sétálva, igazi hullámokat látunk, a milyenek nálunk otthon találhatók, nem olyan nyomorult semmiségeket, mint az angol csatornában. Az opálszíni öböl partjáról tejfehér ködön keresztül rejtélyes szárazföldre pillantunk, melyet össze-vissza hányt két hegyek alkotnak. A mi pedig különös előnye Biarritznak, az Spanyolország közelsége. Ott van Spanyolország kapuja. Bekopogtattam rajta, át is léptem, de épen csak a küszöbön túl értem. Elmondom, mikép történt ez.

Korán keltem és a golf-játékot gyakoroltam egy hozzá értő ember felügyelete alatt, ki lecsékelt ad nekem. Mikor kevéssel tizenegy előtt hazavetődtem, Brown várakozott rám. Tudakolta, nem óhajtanék-e bekukkantani Spanyolországba? Hozzátette, hogy ebédig kömyü oda elmenni és haza is térni. Egy szempillantás alatt készen voltam úgy én, mint Mary néni, valamint a kocsis is, mely haladéktalanul az óceán partján haladó igen szép, habár kissé — francia szóval kifejezve — *accidenté* úton berregt tova. Szárazföldön vagy tengeren még nem láttam oly gyönyörű fényhatásokat, mint itt a hegyek tájékán és a nagy, háborgó At-

lanti óceán felszínén. Alig észrevehető idő elteltével St. Jean de Luzba értünk; ez megint igen kedves fürdőhely, a hol ketteeskén élhetnénk, ha el találnál szegényedni. Nagyon sok angol lakik ott az egész esztendőn át.

Brown magyarázta meg nekem, milyen ropant érdekes dolog a határ. Ez csak képzelt vonal és a mint átlépünk rajta, már minden megváltozott: emberek, nyelv, öltözet és szokások, mintha tündérvíz varázsvesszővel suhintott volna egyet. Spanyolország és Franciaország határa széles folyó, — csak azért, hogy ismét hídon kelljen átmennünk. Maga ez a név: Bidassou, nem kelti-e fel oly széles, hőmpolygó hullámú folyónak képzetét, melynek vizei a tenger felé sietnek?

Ezúttal nem volt kedvünk a hídon átkelni. Nagyon sok vesződség lett volna a kocsiért hidvámot fizetni és miatta, midőn egy-két óra mulva ugys vissza kellett kapnunk, mindenféle hivatalos procedurának alávetni magunkat. Ennél fogva Balzac-ot — így neveztem el autónkat, — a határszéli francia városban hagytuk, csónakra ülve áteveztünk a spanyol oldalra és elhagyva az első spanyol várost, Irunt, a még régibb és festőibb Fuenterrabia mellett szálltunk partra. Kaphattunk volna egy igen csinos hajólegényt, de Brown maga akart evezni, vagy azért, hogy megmutassa, milyen ügyesen bánik az evezőkel, vagy talán azért, mert a hajónak a rendesnél hosszabb szempillái voltak, Brown pedig kissé ideges, ha hosszú szempillákat lát.

Mikor csónakunk a Fuenterrabia melletti parton spanyol földre ért, ott két marczona külsejű, kényelmetlen egyenruhába bujtatott spanyol férfiú várt bennünket. Olyan benyomást tettek ránk, mintha pénzünket vagy életünket akarnák követelni. Közlebbi megtekintésre kitűnt, hogy félelmes külsejüket csak a felső-kabát rendkívül magas, csunya gallérja okozza. A tengerparton felügyelő vámhivatalnokok voltak; persze érthetetlen előttem, hogyan képesek, magas gallérjuk felett kandikálva kitalálni, mi történik az orruk alatt. Brown megmagyarázta, hogy Madridban télen a katonáknak kell ekkép öltözködniök, hogy a retentő jéghideg szelek ellen védekezzenek; mivel pedig Madrid határozza meg a divatot Spanyolországra nézve minden dologban, a vidéki katonáknak ugyanolyan módon kell a nyakukat fojtogató gallért tűrniök, mint a fővárosiaknak.

Magát a levegőt is egészen másnak találtam itt, mint a folyóntúli Franciaországban. Dúsbabnak és súlyosabbnak, a tőmjénre emlékeztetőnek. Szabad kissé féket eresztetni a képzelőtehetségnek. Jobb ez, mintha az ember nagynehezen baktat, csupán tényeket huzolvola maga után, mint pórázon az ebeket. Én mindenképp hinni akarom, hogy Spanyolországban nagyobb és feketébb az emberek szeme, mint más országokban. Épen most jöttem a tengerparttól a régi eredeti város felé és talákoztam egynehány parasztszónnyal és gyermekkel. Ezeknek is bámulatra méltó fekete szemök volt, olyan, mint a bársony, melyen keresztül ragyog a csillagok fénye. Hercegnők kincseit adnák az ilyen szemekért.

Önkénytelenül elkezdtem halkán dudolni ezt a nótát: «Madrid régi városában...» és a sóval teljes szellő szárnyán mintha a castagnetták csattanása érkezett volna hozzám. Forrón sütött a nap, de mireánk hűvös árnyék homálya borult a csendes utca hosszában, a hol a fantasztikus, dús faragványú, élénk színű házak tömkelegében egyet sem láttam erkély nélkül s egyik erkély jobban kidül volt, mint a másik. Egy lélek sem járt itt rajtuk kívül. Lépteink visszhangzottak a keskeny járdán és szinte kíméletlenségnek tetszett, midőn beszédünk felverte a délutáni siesta esendjét. De egyszerre egy csinos fiatalember bujt elő valamelyik mellékutczából és az út közepén megállva, kellemes hangzású csemetyűt rázogatótt nagy erővel. Azonnal megelénkült az utca. Minden házkapuban megjelent egy ember; nők hajoltak ki a tarka díszítésű erkélyeken; kiszaladtak a gyermekek és a csemető ember körül csoportosultak, ki nagyon gyorsan hadart valamit, sok torokhanggal ékes spanyol nyelven, melyből egy szót sem érthettünk, bár Brown valami keveset tud spanyolul, a mennyi épen szükséges a boltokban és a vendéglőkben. Az egész utcán végig esendült a nevetés; fér-

fiak mély basszusban, nők magas szopránban kacagtak. A csemető csinos fiatalember szintén nevetett, majd eltűnt, ép oly hamar, a hogy előbb jött. S vele együtt az egész élénk, sajtóságos utcai élet mintha szétfoszlott volna. Az emberek lassankint visszavonultak házaikba, az erkélyek kiürültek, az utca elnémult, mintha halottak városában járnánk. Valami színpadias volt az egész jelenethen, de úgy képzelem, ilyen a mindennapi élet Fuenterrabiában és az egész ósrégi Spanyolországban.

A kastély felé tartottunk, mely már a tengerparton tűnt szemünkbe és e közben elfordítottam tekintetemet, midőn egy nagy, rüt, ke-rek épületet vettem észre, mely valami csúf falusi panorámának látszott. Ez a bikaviadalok arenája volt, tehát valami olyan, a mi magában elég, hogy előttem gyűlöletessé tegye Spanyolországot. Még gondolni sem szeretek rá. A kastélynak vagy inkább palotának — mert az volt valamikor, — gyönyörű kapuja ívből áthidalta az utcát. De a midőn átléptem rajta, elnevettem magamat, olyan furcsa angol nyelven hirdette egy czédula, hogy a kastély eladó. Csupa nagybetűt láttam a feliraton elszórva; ebben a készítője valami különös szépséget találhatott és azt is vélhette, hogy az angolokat és az amerikaikakat különösen csábítani fogja annak felemeltése, hogy V. Károly építette a kastélyt és élt is benne. Tudom, Mrs. Washington Potts szívesen vásárolná meg, hogy otthon — úgy odavetve — eldicsékedhessek, hogy «Spanyolországban királyi palotát sikerült szereznie, ott fogja a telet tölteni.» Mintha hallanám szavát! De oh, szegény palota! Olyan széles egy épület, mint valamennyi spanyol kastély, pedig a még megmaradt falak legalább tizenöt láb vastagságúak. Mind a mellett a hegyekre és a tengerre nyíló gyönyörű kilátás kincseket érte és nem kerülne sok ezer dollárba, mint a lakóház helyreállítására.

Mialatt Fuenterrabiában időztünk és a régi Spanyolország légkörét szívtuk magunkba, a tenger árja tekintet nélkül a mi óhajásainkra, visszahúzódt és a hullámok helyett csak egy szegény palota! Olyan széles egy épület, mint valamennyi spanyol kastély, pedig a még megmaradt falak legalább tizenöt láb vastagságúak. Mind a mellett a hegyekre és a tengerre nyíló gyönyörű kilátás kincseket érte és nem kerülne sok ezer dollárba, mint a lakóház helyreállítására.

Mialatt Fuenterrabiában időztünk és a régi Spanyolország légkörét szívtuk magunkba, a tenger árja tekintet nélkül a mi óhajásainkra, visszahúzódt és a hullámok helyett csak egy szegény palota! Olyan széles egy épület, mint valamennyi spanyol kastély, pedig a még megmaradt falak legalább tizenöt láb vastagságúak. Mind a mellett a hegyekre és a tengerre nyíló gyönyörű kilátás kincseket érte és nem kerülne sok ezer dollárba, mint a lakóház helyreállítására.

KATONAI ÉTEL-VIZSGÁLAT A VASÚTI PÁLYAUDVARON.

nak nincs más dolga, mint mindent elkövetni, hogy mi kényelmesen és jól érezzük magunkat. Jelenleg, mint e levél kelte mutatja, Pauban vagyunk, hová Biarritzból egy szép regelen jutottunk el, rendkívül kedves úton, két hegyekkel szegélyezett, valóságos gyöngyszíni tájékon át. A mint a városba értünk, Brown akkép vezette a kocsit, hogy az néhány utcán át szágulda rohant, így vágatva megkerült egy nagy teret, majd hirtelen megállt egy széles terrasz előtt, a mikor a mi legparatlanabb *chauffeur*-ünk úgy nézett ránk, mintha mondaná: «Ime, hát ez hogy tetszik?» Enkorkor talán visszafojtott lélegzettel bámultam; nem is tettem másképp, mert oly csodás látvány tárult elélem, melynek a világon alig van párja. Az a terrasz, a hol kocsink megállt, legkevésbé sem hasonlított utcaéhoz. Egyik végén nagy szürke *château* emelkedett, aztán tekintélyes épületek hosszú sora következett, melyekről nem mondta volna senki, hogy hotelek, oly szépek voltak, pedig csakugyan hotelekül szolgáltak. Volt ott templom is, a két égbé-

nyúló fehér toronnyal, nyílt, árnyékos piac IV. Henrik szobrával, végre sok-sok villa-hótel vagy hótel-villa, tündöklő sorban, közbe-közbe nagy fákkal, melyek kékes-fekete árnyékok vetettek. Ezzel a terrasznak csak egyik oldalát irtam le, a másik csupán vasrácszat, melyen túl meredeken esik a lejt és — gyönyörű kilátás nyílik. A néző végigpillant egy parkon, a hol tél közepén is rózsák nyílnak és datolyapálmák virágzanak. Azután a tekintet a siető folyóra esik, melynek hajjai élettél és zenével töltik be a vidéket, a folyón túl pedig tág körben húzódo dombor látható nyárfacsoportokkal, számos völgy, félig elrejtett fehér falvakkal, még távolabb az égig meredező Pirenéusok végeérhetetlen láncolata, mely épen ama napon oly közelinek és élesen körvonalozottnak tűnt fel, mintha kartáypapírosból vágták volna ki. Mikor az amulatól elállt sző visszattért ajkaimra, kijelentettem Brownnak, hogy első dolgom lesz a gyönyörű kek hegyek közé sétálni. «Nem tudom, mikép fogja e szándékát végrehajthatni, miss, — szölt ő nyugodt mo-

A BALKÁNI MOZGALMAK SZINHELYÉNEK TÉRKÉPE.

PÉTER KIRÁLY ÉS VEZÉRKARA.

solyával, — mert a hegyek csaknem negyven mérföldnyire vannak innét. Erre aztán megfordultunk és annak a hótelnak az udvarába állítottunk be, a hónót a legszebb kilátás nyílik.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

A nagy narkotikum. A medikus anekdoták néhai Kovács professzornak tulajdonítják az úgynevezett magyar narkózis találmányát. Ez a találmány még abból az időből való és annak az időnek a használatára volt, a mikor az altatószereket még nem ismerték az operációkban az orvosi tudomány. Állt volna pedig ez a magyar narkózis — ha igaz! — abból, hogy a kiváló talentumú és csodálatosan ügyes kezű tudós sebész a nagyon nyugtalan és hánykolódó páciensnek a műtét kritikus és abszolút mozdulatlan állapotát követelő pillanata előtt hirtelen és váratlanul így képen teremtette, hogy az valószínűleg megdermedt — mondjuk így — meglepetéstől. Néma lett és mozdulatlan. És ez volt a fő. Mert mire fölocsudott, a villámgyorsan és csodás szabotossággal mozgó operáló-kés már elvégezte a maga dolgát. A páciens most már, ha úgy tetszett neki, akár dühös is lehetett a pofonért, a tudós nem törődött vele, neki elég volt az, hogy a betegnek megmentette az életét. Neki nem az volt a célja és feladata, hogy a páciens meg ne haragudjék, hanem az, hogy meg ne haljon. És ennek a feladatának a sikeréért készséggel magára vette azt is, hogy — brutális embernek mondják. A narkotizálásnak ezt a fajtáját a modern sebészet már nem ismeri. Az élet azonban, mint a minapában bőven tapasztalhattuk, még néhanapján igen szélesen alkalmazza. Folyton nyögünk, jajgatunk, nyugtalankodunk, panaszkodunk, össze akarunk roskadni a bajaink terhe alatt. Egyszerre csak elcsattan a — magyar narkózis. A háború veszedelmének kemény szele hatalmasan az arcunkba vág és minden más bajunk abban a pillanatban elmúl, megszűnik nyilván és sajogni. Egyszeriben elfeledkezünk róluk a nagyobb, a fenyegetőbb és váratlanabb baj ijedségében és bódulatában. A mit előbb elviselhetetlenül nyomasztónak éreztünk, elszáll a lelkünk, mintha pehely lett volna. Bizonyára nem örökre. A mint a háború veszedeleme nyomása eloszlik, megint csak érezzük a régi terheket lelkünkön, de talán még se olyan roppant nehéznek, mint azelőtt. Mert mindig kisebbnek éreztünk egy bajt vagy veszedelmet, ha már — nagyobbat is kóstoltunk.

*

Diplomácia. Witte gróf, a kit kétségtelenül előkelő hely illet meg ha nem is a legnagyobb, de a

legravaszabb államférfiak sorában, annak idején megírta és közzétette az orosz-japán békekötés történetét, a melyben neki, mint Oroszország meghatalmazottjának, elsőrangú és el lehet mondani, fényes sikerű szerepe volt, mert ez a béke az oroszoknak egyetlen diadaluk volt az egész veségekkel teljes háborúban. A Witte emlékirata olvasmányok is idegesítően érdekes, de még érdekesebb, mint végtelenül jellemző dokumentuma a diplomácia, vagy inkább egy bizonyos diplomáciai iskola lelkének és természetének. A Witte gróf taktikája az volt, hogy a maga részéről úgy folytassa a tárgyalást, mint ha igazában — nem kívánná a békét. Mintha egy lángoló és a hadi szerencse okvetlenül elkövetkező megfordulásáról egészen bizonyos harci vágy állana mögötte és az egész békealkudozás nem lenne egyéb, mint kötelességi udvariasság a béke érdekében közbelépett hatalmak — elsősorban Amerika — irányában. A békekötés föltételei bizonyították, hogy ez a taktika eredményes volt, Oroszországnak kevesebbet kellett fizetnie, mint a mennyit fizetni kész, mert kénytelen lett volna, ha Witte taktikája csődöt mond és a japánok olyan erősek a diplomáciában, mint a harcsterén. Witte grófra az emlékirata megjelenése után a saját hazájában olvasták rá, hogy — plagizált.

SZERB GYALOGSÁG.

KÉPEK A SZERB HADSEREGRŐL.

Az ő taktikája — a kardesortetés olyan karddal, a melynek csak a markolata van meg, de penge nincs a hüvelyében — régi fogása az orosz államférfiaknak, a melyet például Goreszkov is sikerrel használt. A mi most a legutóbbi időben történt, két dolgot bizonyít. Az egyik az, hogy az orosz diplomácia nemcsak a ravaszágban konzervatív, hanem a ravaszág eszközeiben is tulságosan találékony. A hogyan Witte gróf viselkedett egy vesztett háború után, ugyanazt próbálta Izvolszki Péter egy még meg nem nyert háború előtt. De — és ez a másik tanulság — a plágiumban sincs minden embernek egyforma szerencséje. A legrégibb és leghatásosabb — mert legegyszerűbb taktikai fogások is megliknak végezni. Az egésznek a végső tanulsága pedig kétségtelenül az, hogy a diplomácia játéka valóságosabb lett, mint volt azelőtt. A ki úgy próbál leülni ehhez a zöld asztalhoz, hogy se aranya a zsebében, se acél a hüvelyében, annak retirálnia kell, még mielőtt a döntő kockavetés megtörtént volna.

*

A béke czérnaszálai. Ha németek lennének, a héten már bizonyára akadt volna egy tudós professzor, a ki megcsinálta volna a béke czérnaszálai-nak a statisztikáját. Arról az utolsó czérnaszáláról van ugyanis szó, a melyen a nagy borulat napjainban az újságok híreiben, a táviratokban, a jelentésekben és a többé-kevésbé hiteles beavatottak nyilatkozataiban a béke még függött és a mely, ha elszakad, a háború vérben gázoló görgetege szakad a fejünkre. Meg lehet állapítani, hogy ez az utolsó és visszavonhatatlanul utolsó czérnaszál nagyon sokszor elszakadt és — hála Istennek! — mindig az — utolsó előttinek bizonyult. A háború veszedeleme félelmetes, gyilkos tömege mindig továbbra is függve maradt és nem rázta meg lezuhanásával a földet. Ez azonban nem jelent az utolsó czérnaszálát emlegetők részéről se fölületességet, se könynyelműséget, se lelkiismeretlenséget, sőt nem jelenti még azt sem, hogy kellő tájékozódás nélkül vagy csak fölszínes szemlélet alapján bírálták és jellemezték volna a helyzetet. A helyzet akárhány-szor valóban olyan volt, a milyennek nézték és valóban úgy látszott, hogy a béke roppant érdekeit már nem tartja más, mint egy vékony czérnaszál. Nagyon meglehet, hogy a helyzet így festett még azok szemében is, a kik ezt a czérnaszálát a kezükben tartották, mert hiszen ők is emberek és egy háború katasztrófája elemibb dolog, semhogy tisztán egyes emberi elhatározások dirigálhatnák. Az egyik hatalmas akaratnak másik meg harmadik hasonlóan hatalmas akarat hol egyengeti, hol szeli, hol keresztezi az útját úgy, hogy a végső kifejlés igazán a sorsnak kiszámíthatatlan munkája. Az

utolsó czérnaszál sűrű emlegetése tehát nem jelentett semminemű fölületességet, csak azt bizonyították meg az események, hogy a béke szövete, ha nem is elszakíthatatlan, mindenesetre igen sűrű szövésű és hála Istennek, jó erős fonálból készült.

A lakáskérdés. A budapesti lakáskérdés képére ráillik ez a jelenet. A színházigazgató mikor egy nem tulságosan népszerű darabot adtak, az előadás megkezdése után megkérdezi a titkárát:

- Volt a nézőtérén?
- Voltam.
- Nos, hogyan fest?
- Üres, de — zsúfol.

És csakugyan így is volt. A nézőtér harmincz páholya közül csak háromban volt ember, de ezekben aztán tizenötön szorongtak valamennyiben. Budapest nagyérdemű polgármestere kidolgozta a lakásinség megszüntetésére való városi építkezések tervét. E szerint vagy húszezer ember számára építenek majd egy egész várost Budapesten. Húszezer olyan ember számára, a ki ma nem fér el Budapesten, csak egymáshoz préselve. Ellenben az az új város, a melyet építeni akarnak, elfér igen kényelmesen. Erre a mi szép fővárosunkra tehát egyforma joggal el lehet mondani azt is, hogy zsúfoló város, azt is, hogy üres város. Az első állítás az emberekre igaz, a kik szoronganak, a másik a házakra, a melyek — hiányzanak. Ha Budapest terjedelmét arányba vetjük a házak és a lakások számával, nem zárkozhatunk el annak a megállapítása elül, hogy ez a város nemcsak zsúfoló, hanem — kiéptelenül is. A lakáskérdés megoldásának legegyszerűbb föltétele tehát bőven megvan, mert van mire építeni, van minek is építeni és van miből is építeni. Csak éppen: nincs mivel építeni. A budapesti lakás-inségnek pénzinség a valóságos neve, akár az az oka, hogy egyáltalában nincs pénz, akár az, hogy jobb, kamatozóbb üzletekre van, mint a háziépítés. Lassan-lassan rá kell jönnünk, hogy a lakás Budapesten nem csupán a lakónak drága, hanem a háziúrnak is és a lakás-uzsorának nem mindig a háziúr, hanem többször maga a lakás az uzorsása. A míg a főváros, mint háziúr is csak úgy adhat olesó lakást, hogy — ráfizet a háziuraságára, addig a lakáskérdésnek nincsen és nem lesz meg az egészséges megoldása.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Biró Lajos elbeszéléseiből egy füzetre valót adott ki most a Magyar Könyvtár. Összesen nyolcz novella van benne, megkapó, erős dolgok, az író termése javából. Az egész kis gyűjteményt valami

KATONAI ZENEKAR.

vel nyugasztalóbb, derültebb hangulat fűzi egybe, ezekben az író nem kap bele olyan kemény kézzel a lelkünkbe, mint régebbi novellás könyveiben, lágyabb hangokat keres, az olvasónak inkább gyöngédségre igyekszik hatni. Iróniája előtér egyik-másik novellában, pl. az Ostobaság és A hála címűekben, sajátos fölfogása a szerelemről kiviláglik. A bálványból, de ezek sem hatnak olyan kemény igazsággal, mint Biró régebbi novellái. A beteg leány, a ki szenvedését mint családja jóvoltáért hozott áldozatot fogja fel, — a fiatal leány okos és elmés gyöngédsége a vénülő, kaczer asszonyon, az öreg asszony bánata, mikor egy boldog házasságban eltöltött élet után megtudja, hogy a férje hű és gyöngéd volt hozzá mindig, de soha se szerette igazi szenvedéllyel, egy automobils karcsosny farkas-kaland — ezek a témák. Biró Lajos írói természetét kinyilvánítja magamagát ezekben a novellákban is: mesét konstruálni és előadni pompásan tud, érdeklődésünket meg tudja fogni és végig a kezében tartani, de alakjai inkább absztraktak, egy megfigyelés, egy ötlet, egy gondolat képviselői, mint igazi emberek. Ezért ha a novelláira visszagondolunk, inkább a mesékre emlékszünk, mint az emberekre.

Uton a lelkellem. Nagyon szerény külsejű kis versfüzet, vidéker, Máramaroszigeten jelent meg, szerzője, Bükky György teljesen új név, híret sem hallottuk eddig. Szóval megjelenése körülményeivel nem

kelt semmi különösebb várakozást, de mikor elkezdünk benne lapozgatni, színes, erős férfiangyúti meg belőle a fulánk. Még nem egészen kész hang, néha megbicsaklik, gyakran idegen hangok keverednek bele, de mégis eredeti hang, a melyben a figyelmes és értő hallgató azonnal megéri a fejlődésre alkalmas, éneklésre termett anyagot. Mint a mai fiatalok általában, ő is komor hangokat peng, érzékenysége visszhangot ad minden benyomásra s az érzés mélyen belefuródik lelkébe. Ez a szomorúsága néha kelletlenül erősebben irodalom-ízű, a mi kissé el-elkedvetlenít, de tudjuk, hogy ez fiatal, önmagukkal még birkózó lírikusok sajátja. Reméljük, Bükky György is majd megtalálja a módját, hogy igazán azt énekelje és igazán úgy, a hogy lelkéből kifakad, hogy ne költői motívumokat énekeljen, hanem önmagát, az önmaga lelkét énekelje. Akkor aztán meg fog szabadulni azoktól a hatásoktól is, melyek ma még gyakran állnak közé és érzései közé. A bizalmat, hogy az előbb-utóbb úgy lesz, bizalmat elölgezni lehet neki, mert határozottan tehetséges ember.

Ciris. Ez egy alexandriai modorú latin epyllionnak a címe, melynek szerzőségét sokan és sokáig Vergiliusnak tulajdonították, főleg azért, mert nagyon sok reminiscencia van benne az Aeneis költőjének műveiből. Másrészt azonban Lucretius és Catullus utánzásának is sok nyoma van benne. Vergiliustól való származását megdöntötte az újabb kritika, de legújában megint heves vitákra adott alkalmat ez a különben sem nagyon jelentékeny költemény. Egy német filológus, Skutsch ugyanis a Ciris szerzőségét Cornelius Gallusnak, a római előgia megalapítójának tulajdonítja s a régi vádat megfordítja: nem a Ciris szerzője utánozta Vergiliust, hanem fordítva, Vergilius a Cirist. Ez ellen a hypothesis ellen írta Némethy Géza legújabb latin nyelvű monographiáját, a melyben legapróbb részletekig elemezi a Cirist és Vergiliushoz s a többi latin költőkhöz való viszonyát, megállapítja pontos szövegét, — szóval olyan igazi filológus-munkát végez, a melylyel becsületet szerez szaktudományának.

A Népművelés. Bérczy István és Wildner Ödön folyóirata most megjelent legújabb számának tartalma egész tömeget öleli fel a korszerű és kulturális fontosságú közleményeknek. Imre Sándor A nevelés sorsa és a szocializmus címen kezd nagyon magvas cikksorozatot, Tas József az öntevékenységre való nevelésről szól, a többi cikkek foglalkoznak az orr egészségével, a wiesbadeni iskolaorvosi intézménnyel, az orosházi tanoncsozothonnal, az amerikai ipari szakoktatással és tanoncokképzéssel, az angol tanonciskolákkal, az iskolai utazásokkal, továbbá Sándor Tamás Darwinról ad tanulmányt, Szankovits Szilárd az angol kertvárosokról kezd cikksorozatot, Osorai Frigyes az ausztriai és németországi szabadoktatásról szól, Kertész Ida Éva az erkölcsileg fogyatékos gyermekek családi nevelését tárgyalja. A füzet végén beszámoló található a folyóirat szerkesztőségéből kiindult Népművelő társaság megalakulásáról; a társaság nyolcz szakosztályra oszolva tervezi működését s legelső sorban az analfabéták oktatására kíván tanfolyamokat állítani s ezen a nyomon terjeszteni ki munkáját a népművelés egyéb terrénumaira. A Népművelés előfizetési ára félre 10 kor.

NÉPMŰVELŐK VIZSGÁLJÁK A RÉGI ÁGYÚKAT.

KÉPEK A SZERB HADSEREGRŐL.

TANG CSAO KINAI ALKIRÁLY BUDAPESTEN, A TŐZSDE ELŐTT.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: ZAHORAY JÁNOS festő, a munkási főgimnázium nyug. rajztanára, a ki a szabadságharcot mint tüzér küzdötte végig, 75 éves korában Munkácsán. — SZABÓ PÁL 48-as honvédfőhadnagy, Nagykereki község nyug. kántortanítója, 86 éves korában Nagykereken. — IDŐSB RITTINGER JÓZSEF volt 48-as honvédtüzérmester, gyárvárosi telekbíró, rézműves mester, 77 éves korában Temesváron. — FÁBRY EDE volt 48-as honvéd 91 éves korában Lőcsén. — KELLER LIPÓT volt fővárosi vendéglős, a ki a 48-as szabadságharcot végig küzdötte Budapesten. — GELLÉNFAI és CSITÁRY G. EMIL, a vidéki sajtó egyik érdemes, régi munkása, a 'Székesfehérvár és Vidéke'-nek hosszú időn át volt szerkesztője, nyomdatulajdonos és városi bizottsági tag, 59 éves korában Székesfehérvárott. — PONORI PONORY SÁNDOR nyug. törvényszéki elnök, volt országgyűlési képviselő 73 éves korában Oláh-Brettyén. — GALL FERENCZ kir. kuriai bíró, a kecskeméti királyi törvényszék nyug. elnöke, a Lipót-rend lovagkeresztése, a kecskeméti ref. egyházmegye tanácsbírája, Kecskemét város törvényszéki bizottsági tagja hetvenöt éves korában Kecskeméten. — GÁL KÁROLY állami elemi iskolai tanító 58 éves korában Hatvanban. — VAJDA GYULA dr., a magyar kegyes tanítórind tagja, egyetemi tanár Kolozsváron. — EISENFELSI SCHMIDT REZSŐ földbirtokos 84 éves korában Tisza-Cselegén. — GERGELY JÁNOS nyug. m. kir. honvédtörtnagy 74 éves korában Egerben. — IFJABB ALSÓDRASKÓCZI MORVAY LIPÓT zsigárdi alesperes-plébános, a vágsselyei tanterület tanfelügyelője, 65 éves korában Zsigárdon.

ÖZV. KÁROLY VIKTORNE grófné szül. Orocy Irma báróné, palota- és csillagkeresztés szül. 68 éves korában Nizzában. — ÖZV. SAI HEKKE KÁROLYNÉ született nemes Hartmann Izabella, 85 éves korában Zágrábban. — HINTEREIDER KATALIN hetvenöt éves korában Győrött. — ÖZV. GRANÁTSCH JÁNOSNE szül. Benesch Karolina 72 éves korában Budapesten. — DR. VAJZS SÁNDORNE szül. Fischbein Róza 54 éves korában Budapesten. — KOSZTKA MARGIT, Kosztká Mihály kir. tanácsos, tanfelügyelő és felesége, szül. Mednyánszky Margit 16 éves leánya Trencsénben. — PILISI és SZILASI SZILÁRYS IDA Verébely községben. — SCHWARTZ BÉLANÉ, szül. alsó- és felső-dobszai, szantankőzi Szantankőzy Ida, 45 éves korában Budapesten. — WASS ISTVÁNNÉ, szül. Szily Zsófia, 42 éves korában Iglón. — JÁNOSHÁZI és

EGYVELEG.

* Az ezüst országának most Kanadát lehet nevezni, a hol — a Coleman-i kerületben — mintegy 4 év előtt roppant gazdagságú ezüst-erekre találtak. Azóta vasutat építettek, a mely a Hudson-öblöt összeköti New-Yorkkal és Torontóval s tudósok, mérnökök, pénz-emberek, munkások csak úgy özönlenek oda Amerikából és Európából. A terület könnyen megközelíthető s ezért nagyon hamar alakult ott meg a bányásztelep. Az utolsó két évben az ezüstbányák 100 millió koronánál többet jövedelmeztek. Előfordult az is, hogy egy tonna ezüst-ércben 22,000 uncia ezüstöt találtak, a minek értéke megüti az 50,000 koronát.

A Triestri Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) f. é. március hó 18 án tartott 77-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1908. évi mérleget. Az előttnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1908. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 972,108,481 K és 17 f. 4 tettek ki, és az év folyamán bevett díjak 42,331,825 K és 78 f. re rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 19,086,145 K 05 f. re 283,242,702 K 29 f. re emelkedett. A tőkebiztosítási ágban, beleértve a betöréssel és tükrözéssel, a díjbévitel 17,570,409,609 K biztosítási összeg után 28,866,290 K 38 f. volt, miből 10,652,942 K 55 f. viszontbiztosításra fordítottak, úgy, hogy a tiszta díjbévitel 18,213,347 K és 83 f. re rugott, és az összegből 13,079,112 K 08 f. mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékesé váló díjkötelezvények összege 122,089,054 K 94 f. A szállítványbiztosítási ágban a díjbévitel kitért 3,577,201 K 84 f. 4 t. mely a viszontbiztosítások levonása után 1,655,086 K 52 f. re rugott. Kárókat a társaság 1908-ban 39,751,656 K 71 f. 4 t. és alapítása óta 928,794,591 K és 91 f. 4 t. fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 184,687,233 K 43 f. esik. A nyereség tartálékai közül, melyek összesen 30,890,707 K 37 f. rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6,300,000

K-át tesz ki, az értékpapírok arfolyamirigiditására alakított tartalék, mely az idei áttalással együtt 13,017,104 K 53 f. re rög, továbbá felelőtlen 160,000 K-ára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei áttalással 1,413,602 K 84 f. 4 t. tesz ki. Részevényként 600 arany frank osztalék körül kifutott. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei áttalások folytán 323,629,347 K 57 f. re 346,151,371 K 42 f. re emelkedtek, melyek követelésekre vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 68,422,455 K 68 f. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 29,099,869 K 33 f. 3. Letétmennyeztet értékpapírokra adott kölcsönök 3,124,531 K 51 f. 4. Értékpapírok 219,102,504 K 80 f. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 5,613,421 K 24 f. 6. Tárcza váltók 786,489 K 29 f. 7. A részvényesek biztosított adólevelei 8,820,000 K. 8. Készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 11,182,099 K 57 f. Összesen 346,151,371 K 42 f. Ezen értékekből 68-8 millió K magyar értékekre esik.

Számtalan elismerő levél bizonyítja annak, hogy a Kálmán féle szab. Biborpaprika a legjobb. Árjegyzéket ingyen küld: Kálmán József paprikagyáros Szeged, Dugonics-tér 16.

Böröndöskben és egyéb szíjgyártó munkákban elsőrendű specialista a jó hírnévű és örvendő 1875. év óta létező szíjgyártó-, nyerges- és böröndösmester Olbrich L. Budapest, Teréz-körút 6., kinek hirdetésére felhívjuk az olvasó figyelmét.

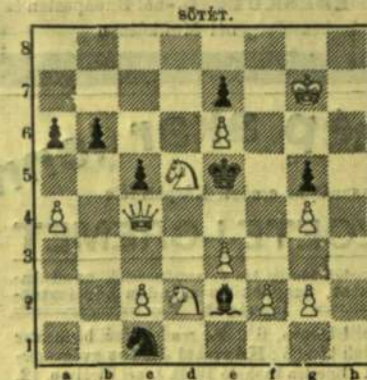
Nap- és esernyőkben és reform-fűzőkben nagy és választékos raktárt tart Brand Sámuel, Budapest, Deák Ferenc-u. 8. és Király-utca 16. Júniusny árak mellett igen jó minőségű árukat bocsátja a vevőközönség rendelkezésére. Lásd hirdetését.

Szerkesztői üzenetek.

A kocsmá. Csupa zavarosság, szó se lehet róla, hogy használni lehessen. Lesz valakim. Krími szonett. Elismerjük sok jó vonását mind a két versnek, de csak fél-munka mind-egyik, mi pedig egészet akarunk. Határszelen. Csak nagy kinnal tudtuk valamicske értelmét kihelyezni s akkor azt találtuk, hogy nem érte meg a fáradságot. Én nem marasztallak. Nagyon is gyarló kis vers arra, hogy besorozzuk. Leányom születése napján. Magánhasználatra nagyon jó, annak, a kinek írva van, bizonyára örömet is szerez vele, de a nyilvánosság elé nem való. Vándorlások. Nem mond semmit, a mit annyi ismétlés után érdemes volna újra elmondani.

SAKKJÁTÉK.

2635. számú feladvány Kintsig Róberttől, Gyorok.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 10-ik számban megjelent képtalány megfejtése: A bölcsesség a legjobb átitöltés.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Uj könyvek. Elbeszélések. Irta Bíró Lajos. Budapest. Lampel-Wodianer részvénytársaság (Magyar Könyvtár 549. szám); ára 30 fillér. Után a telkém. Versek, írta Búky György, Máramarosziget; ára 2 korona. Ciris. Epyllion Pseudovergilianum. Edidit... Gezya Némethy. M. T. Akadémia kiadása; ára 3 korona. Előfizetési föltételeink: A 'Vasárnapi Ujság' negyedévre 4 korona, fél-évre 8 korona.

Selyem. Henneberg-selyem. 1 K 35 f. 101 felebb, hármentve és vámentve. Mima postafordulással. Megrendelések bár. mely nyelven intézendők: 11990. an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

RÓZSATEJ. kitűnő teint-ápolószert. 2 K. általános üdéséget kölcsönöz a bőrnek. halzsamszappan hozzá. 60 f. OSAN. kitűnő fogápoló szájvíz. K 1.76, fogpor 88 f. TANNINGENE. legjobb hűftés szer 5 K. Hetekig megmarad és nem eszdeli festéket. Sötétzőkőre, barnára és fekete.

ANTON J. CERNY, Wien. levdre XVIII., Carl Ludwigstr. 6. Lerakat I. Wallfischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás. csimtu ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld. Haltenberger Béla, Kassa.

Serravallo. CHINA-BOR VASSAL. Egyetlenú kiállítás 1906. Legmagasabb kit. ún. Erősitőszert gyengélkedők, vérszegények és lábbadások számára. ztvágyorjlesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. K. SERRAVALLO, Trieste-Barcelona. Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben 4 K 2.00, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Ha fáj a feje ne tévóvázék, hanem Beretvás-pastillát használjon azonnal. mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban.

Molby. A jelenkor legtökéletesebb kézfőrtője. Elhanyagolt, érdes kezeket 3 nap alatt bársnyphává és halfehérré teszi. Egy üveg ára 1 korona. Kapható minden drogeriában. Főisküldési hely: VÖRÖSKERESZT DROGERIA Arad, Weitzer János-utca 2.

Gyermeim, igazán kénytelen vagyok Önnek szemrehányást tenni! Hiszen egy művészetnek kötelessége hangját kímélni és icipni, mert egyetlen egy komoly megbűlés nemcsak hangára, hanem egész pályájára végzettsé válhat. Hiszen a valódi Fay-téle sodeni ásvány-pastillák is oly kényelmes szer a nyak, a gége és az összes légzőszervek ápolására, hogy késedelem nélkül hozzájuk kellene nyulnia. Ha csak egyszer megkísérelte, bizonyára mellette fog maradni és mindig hasznára lesznek a Fay-téle valódi sodeni ásvány-pastillák. Dohozza 1 K 25 f.-be kerül és kapható minden gyógyszerárban, drogeriákban és ásványvízkereskedésben, de ne tessék engedni, hogy utatartó szórak a nyakába. Veszé- képvisele: ég Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzerl, Wien, IV/1, Grosse Neugasse 27.

OLBRICH L. szíjgyártó, nyerges és böröndös. Bpest, VI., Teréz-körút 6. Dús raktár lovagló-, hajtó- vadász-, utazási és sport- czikkében. Alapítva 1875. Árjegyzék ingy.

Miert használja Ön a MENTHOL FOGSZAPPAN T? Meri ez a legjobb és legelőcsőbb fogtisztítószer. Legjobb azért, mert foggyógyászati, szagtalanítja a szájüreget, a fogakat fehérré teszi s a romlásától megóvja. Legelőcsőbb azért, meri a menthol fogszappan sokkal tovább elint, mint az ehüvelyes fogkrémek és szájvívek. — Árja gyógyszerárakban 1 korona. — Készíti SZTRAKA gyógyszer. Moholón.

JOBB SELYEM a svájczinál nem létezik! Kérjen mintákat tavasszi és nyári újdonságainkból ruhák és bluzok számára: Ottoman, Liberty, Cocolé, Ce-re de Chine, Louisiana, Taftetta, Mousseline, 120 cm széles, méterenként 1 kor. 20 fill.-től kezdve fekete-ben, fehérben, egy- és többszínűben, valamint fehérré- zett bluzok és ruhák hatásköz, szövésből, vízson- és selyemből. Csakis garantált szívd selyemkémelt árusítunk közvetlen magánáruknak bérmentve és elvámolva a hához. SCHWEIZER & Co., LUZERN U. 24. (Svájcz) Selyemszövet kivétel. — Királyi udv. szállító.

Újdonság! Törv. védve. "REKORD" pénz-tárca. elszakíthatatlan. Egy darab bőrök. Apró pénznek külön helyed. 3. korona. kizárólag csak a készítőnél Csángó Henrik bőrdíszműves Bpest, Muzem-körút 3. sz. Vidőre utánvételt. 3 darabú portmentes.

Steckenpferd-Lilomtejszappan. legenyhébb szappan. : a bőr részére. : Fogorvosi- és fogtechnikai műterem Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet. FOGAK és teljes fog-sorok szájpádlás nélkül. Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindenemű kausok fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek el-távolítása fölsőleges. Tartós porcelán- és arany-tömések. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jóállással. Vidé- kiek 1 nap alatt kielégítetnek, megvárhatják. — Mérsékelt árak. Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Lift.)

Vesszőparipa-lilomtejszappan. Bergmann és Társa cégétől Dresden és Tet-schen E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszer-panok között, seplell ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arczszin elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható min- den gyógyszerárban és drogeriákban, illatszer- és fodrászüzletben.

Büszke minden háziasszony konyhájá jó hírnevét, válogassa meg tehát fűszereit, hogy a jó hírnevén eszba ne esék! Páratlanul legjobb faszér a KÁLMÁN-féle szabad. BIBORPAPRIKA, mert nem erős, remek színt ad és az ételnek felesleges zamatot kölcsönöz. Még gyomorbetegeknek sem ártalmas. Csak eredeti és valódi csomagolásban kapható a követ- kező árakon: 1 kilós doboz 6.— kor. 1/2 kilós doboz 3.20 kor. 1/3 " " 1.70 " " " " 1.— Minden fűszer- és eszemegüzletben, kapható. Tessék kísérletet tenni! Számtalan elismerő levél! Kálmán József paprikakivitele, Szeged Dugonics-tér 16.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás saját készítményű nap- és esernyőkben; legnagyobb választék eredeti francia reform-fűzőkben, melyeket mérték szerint is készítik. Brand Sámuel nap- és esernyőgyár Budapest, Király-u. 16. és Deák Ferenc-u. 18.

Büszke minden háziasszony konyhájá jó hírnevét, válogassa meg tehát fűszereit, hogy a jó hírnevén eszba ne esék! Páratlanul legjobb faszér a KÁLMÁN-féle szabad. BIBORPAPRIKA, mert nem erős, remek színt ad és az ételnek felesleges zamatot kölcsönöz. Még gyomorbetegeknek sem ártalmas. Csak eredeti és valódi csomagolásban kapható a követ- kező árakon: 1 kilós doboz 6.— kor. 1/2 kilós doboz 3.20 kor. 1/3 " " 1.70 " " " " 1.— Minden fűszer- és eszemegüzletben, kapható. Tessék kísérletet tenni! Számtalan elismerő levél! Kálmán József paprikakivitele, Szeged Dugonics-tér 16.

Ingeny! Ingeny! Ingeny! "A cseszemő" (Der Säugling) című füzet, a melyet egy gyermekorvos írt, minden anyát felvilágosít arról, hogyan nevelje és táplálja helyesen kedves gyermekeit és miképp hárítsa el tőlük a sok rémü- letes nyári betegséget: a hasmenést, a hányáskezelést és a bélhurtot. Küldünk levelezőlapot Kufeké R-nek, Bécs III.

Telt kebel elérésére. Szép kebel szerze- ni, ma már nem ké- pez titkot a hölgy- világ előtt, a móda a "Pillules Ori- entales" (ke- leti labdacok) csodálatos ha- tása ismeretes. Ezek a pillulák valóban azon tulaj- donossággal bírnak, hogy a derekát kibővítenék. A Keleti pillulák főleg keleti nő- vénykivonatokból készülnek s az ártalmas arzén-teljesen mente- sek. Hatását nem szabad hasonlí- tani más kúrák vagy helys hasz- nálata szorító szerrrel összeté- vesztelni. Egy több mint 20 évi eredmény a Pillules Orienta- les hírnevét megerősítette anyi- ra, hogy úgy a fiatal lányoknak, mint az asszonynak az egyedül- eszköze arra, hogy telt s szilárd kebelre legyen szer. Könnyű és díkért készle, tartós eredmény már 2 havi használat után. Egy üvegcse használati utasítással 6.45 kor., utánvételt 6.75 kor. Fő- raktár Budapest Török József VI., Király-utca 12. Prágában Fr. Wittek & Co. Wassergasse 19.

A "Titania" gyorsgözmőgép felülül pet, bármely kon- kurrenciához tartozék (olya- noknak is, melyek nagy lármlál- és piaci reklámú hirdé- tetnek); mos hóféhré harmad anyi mos időben, mint azelőtt; kimélt a fehéreműt eddig el nem ért módon; megtakarít és időt és OLCSO de jó. Sok ezer áll üzemben és ugyan- : ennyi az elismerőlevél. : Próbára is. : Titania - mángorló. 17-féle nagyság- ban 2-3 keményfa- henggerrel, minden ár- sokozásban 35 K-tól felebb. Öt évi jóállás.

Titania-forrócsónáró. elsőrendű parafummi kámpu- rel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Képvise- lők kerestetnek. TITANIA-MUVEK. Wels, Felső-Ausztria 20. sz. Gyártanak különlegesség- gyanánt: mosógépeket, takar- tány-györgyárukat, ruhá- ket, szén-györgyárukat, szeg- csekendőköt, kúszóköt, stb. Részeletestek szívesen en- gadtunk.

Rohitsch-Sauerbrunn. Stájerország. Diätetikus terephárak. — Kútnó ivóvíz. — Villany- világitás. — Liftok. — Modern esatornázás. — Állandó fürdőzenekar a hírneves triestini vonószenegyes közreműködésével. Vasút, posta és táviró.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

Beregmege. gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmait igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete torog fenn...

Ha szép akar lenni használjon eredeti Kárpáti-féle

BENZOETEJ-CREMET

mert ez az egyedül ideális készítmény, csodálatosan eltünteti, szepít és minden bőrtisztítási igényt kielégíti.

Ára utasítással 1 korona, 6 doboz rendelésénél bérmentve küldi az egyedül készítő: Kárpáti János gyógyszerész Arad/I. Bpsten kapható Török J.-nél király-u. 12.

Török S. operagyógyt. Andrassy-út, Dr. Egger gyógyszer-tára Váci-körút, Neruda Nándor drogeriaja Kossuth Lajos-utca. Utasítást díjtalanul küldi a készítő.

A szépség és fiatalosság megtartására legbiztosabb szer

ORIZOL vagy RIZSVAJ

mely a bőrt puhítja, finomítja és széppé teszi. Hatása biztos és gyors.

A legbiztosabb bel- és külföldi bűrgyógyászok és kozmetikusok által kipróbált szer. Sohasem avasodik; teljesen ártalmatlan, mely az éretlen rizs tejének nedvességét állítja elő.

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER

természetes égvényes SAVANYÚ VÍZ.

Gallérok és fehéreneműek

legszobben tisztítanak a „Kilós” Nagygőzmosodában

Weinberger Aladár Budapest, Rottenbiller-utca 30.

Gyűjtőknek és vizontisztítóknak nagy árengedmény.

Rozsnyay Mátyas chininezukorkája

Többszörösen kitértve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fűvei vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinit bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas névalírása olvasható. 11296

Rozsnyay Mátyas gyógyszer-tára Arad, Szabadság-tér.

Páratlan és csodás hatású arczszéptető és finomító a Földes-féle

Margit-crème

főuri körökben használt készítmény. Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépti. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelekben.

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Kwizda-fele Restitutions-fluid

Szívóvíz lovak számára. Szívóvíz, ozimke és csomagolás védve.

Egy üveg ára 2 K 80 f.

40 év óta az udvari- és verseny-istállóiban van használatban.

Kwizda-fele Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrassy-út 26.

A legszebb husvétii ajándék a Dralle-féle Gyöngyvirág Illusió

Virágcspepek alkohol nélkül. Elragadó, megtévesztően természetű illat. — Eddig utólréhetetlen!

Nagybani lerakat: M. Hoffmann & Co., Tetschen a.E. Kapható minden szakmabavágó üzletben.

KRISTALIN

A jelenkor legkiválóbb bőrfinomító találmánya a növényekből készült kristályszerű maszsa.

Legtökéletesebb arctisztító- és széptető-szerek minden arcot tisztít, frissít és szépti a KRIEGER-féle

AKACZIA-crème 2 korona -puder 1 korona -szappan 1 korona

Törvényesen védve. Hatásuk csodás. Szappan, májfólia, rózsa, patánast biztosan állított. Nemcsak hasznában, hanem az egész világon kedveltségnek örvendenek. — Főraktár: Korona-gyógytár Bpest Kalvin-tér Postai szék. naponta.

BLUZOK princeesse RUHÁK

costum és pongyolák FALUDI LÁSZLÓ Bpest, VI., Andrassy-út 48. Divatlap ingyen!!

Anyák, óvjátok gyermekelket a hátrgerincelgömbüléstől!

Nincs többé elgömbült test!

Ha az én től nem ért, a legismertebb orvosok által ajánlott Orthopéd-támasztó fűzőmet használja.

Uj! Gummi-görsérharisnyák varrat nélkül, valamint a betegpólishoz szükséges eszközök.

KELETI J. gummiárak-gyára Budapest, IV., Koronaharasz-utca 17. szám.

Párisi világkiállítás Grand Prix 1900.

Kwizda-fele Restitutions-fluid

Szívóvíz lovak számára. Szívóvíz, ozimke és csomagolás védve.

Egy üveg ára 2 K 80 f.

40 év óta az udvari- és verseny-istállóiban van használatban.

Kwizda-fele Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrassy-út 26.

BUTOR + Soványság.

Szépített alakot, gyönyörű kelet 6-8 hét alatt érheti el a törv. védett BUTOR nevű arany érdemmel (Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903) kitüntetett orientális erporunk használatára állít.

Sarkány I. Postautalványon v. utánvéttel (portó külön) Egyenes utca 57. Postautalványon v. utánvéttel (portó külön) Egyenes utca 57.

Gyermekek elismert legkiválóbb tápszere a Phosphatine Faliéres.

PHOSPHATINE FALIÉRES

Kapható minden gyógyszer á Egy nagy doboz ára 3 kor. 80 fillér.

Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszer Budapest, V., Szabadság-tér (N. Korona-u. sarok) Erdőköldekek ismertetőfüzet, díjtalanul

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT (Assicurazioni Generali).

KIADÁS Nyeresség- és veszteség-számla az A) mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1908). BEVÉTEL

Table with 4 columns: I. Kármentések, II. Üzleti kiadások, III. Letrások és egyéb kiadások, IV. Tartalék függő károkat, V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén.

Nyeresség- és veszteség-számla a B) mérleghez. Életbiztosítási ág (1908).

Table with 4 columns: I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése, II. Független károkat, III. Díjbevételek, IV. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről.

VAGYON. A Triesti általános biztosító-társulat (Assicurazioni Generali) vagyonállása 1908 december 31-én. TÖRÉS

Table with 4 columns: A tétel neve, A, B, Összesen, A tétel neve, A, B, Összesen.

A s. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben: Artelli Fülöp, Besso M. ig. elnök, Dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Da Zara József, Fano Jakab, Dr. Levi J., gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, villabellai Vivante Fortunat.

Tejes mérleggel a társulat mindenkinék, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, és betörés elleni biztosításokat.

Magyarországi igazgatóság: POÓR JAKAB, STEINHARDT EMIL, SCHMIDT ALBIN. Az intézet hivatalos helyisége: Budapest, Dorottya-utca 10. és 12. sz. a. az intézet saját házában.

* **Elsőrendű gyógyviz és diätetikus ital.** *

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál
és köszvénynél, a cukorbetegségnél,
az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a **Bór és Lithion** tartalmu gyógyforrás

SALVATOR

a continens legelső orvosi szaktekintélyei által kitűnő sikerrel használtatik.

Húgyhajtó hatása.

Kellemes izü.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Allandó összetételü.

Kiváló óvszer a
vörhenyél (scarlatina)
fellépő vesebántalmaknál.
Különösen oly egyéneknek ajánlatos, kik
ülő életmódjuk folytán
aranyeres bántalmakban,
húgysavas lerakódásokban,
vagy anyagcsere
betegségekben szenvednek.

Dr. Szontagh Tamás, bányatanácsos, m. kir. főgeológus a «Hydrogeológiai megfigyelések» című most megjelent és a szinyelipóczi «Salvator»-forrás-csoportról szóló közleményében többek között a következőket is mondja:

«Utoljára az 1908-dik évben néztem meg a forrást, a melynek aránylagos vízbősége a vizet apasztó aszályos évek után meglepett, mert az utolsó időben beállott vízpadást az ország területén, úgy a forrásoknál, mint a vizet szolgáló furásoknál is mindjobban tapasztalni. Igaz, hogy a víz mostanában nem emelkedik olyan magasra, mint azelőtt, de azért a legszorgosabb szakadatlan töltögetés mellett is mindig bőven áll rendelkezésre a kristálytiszta változatlan és bakteriológiai vizsgálatok szerint kifogástalan minőségű ásványos gyógyviz.

A «Salvator» forrásvíz chemiai állandóságát bizonyítja Balló Mátyásnak, Budapest székesfőváros vegyészeti és élelemvizsgáló intézete nagy érdemű igazgatójának legújabb 1907. évbéli ellenőrző elemzése, a mely szerint a víz 26 év óta, sönemű alkatrészeiben számba vehető eltérést nem mutat. Az ásványos gyógyviz hőfoka 15.2 C° levegőnél és 733.00 mm. légnyomásnál 12.7 C°.

Nagy vízmennyiségét az aszályos évek után is főképen szerencsés hydrogeológiai körülményeknek köszönheti.»

Forrásleírások és orvosi bizonyítványok,

valamint elismerő nyilatkozatok betegek köréből díjmentesen állanak rendelkezésre.

„SALVATOR“ kapható minden ásványvizkereskedőnél, vagy

Schultes Ágost

Szinye-Lipóczi Salvator-forrás vállalatnál
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

15. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

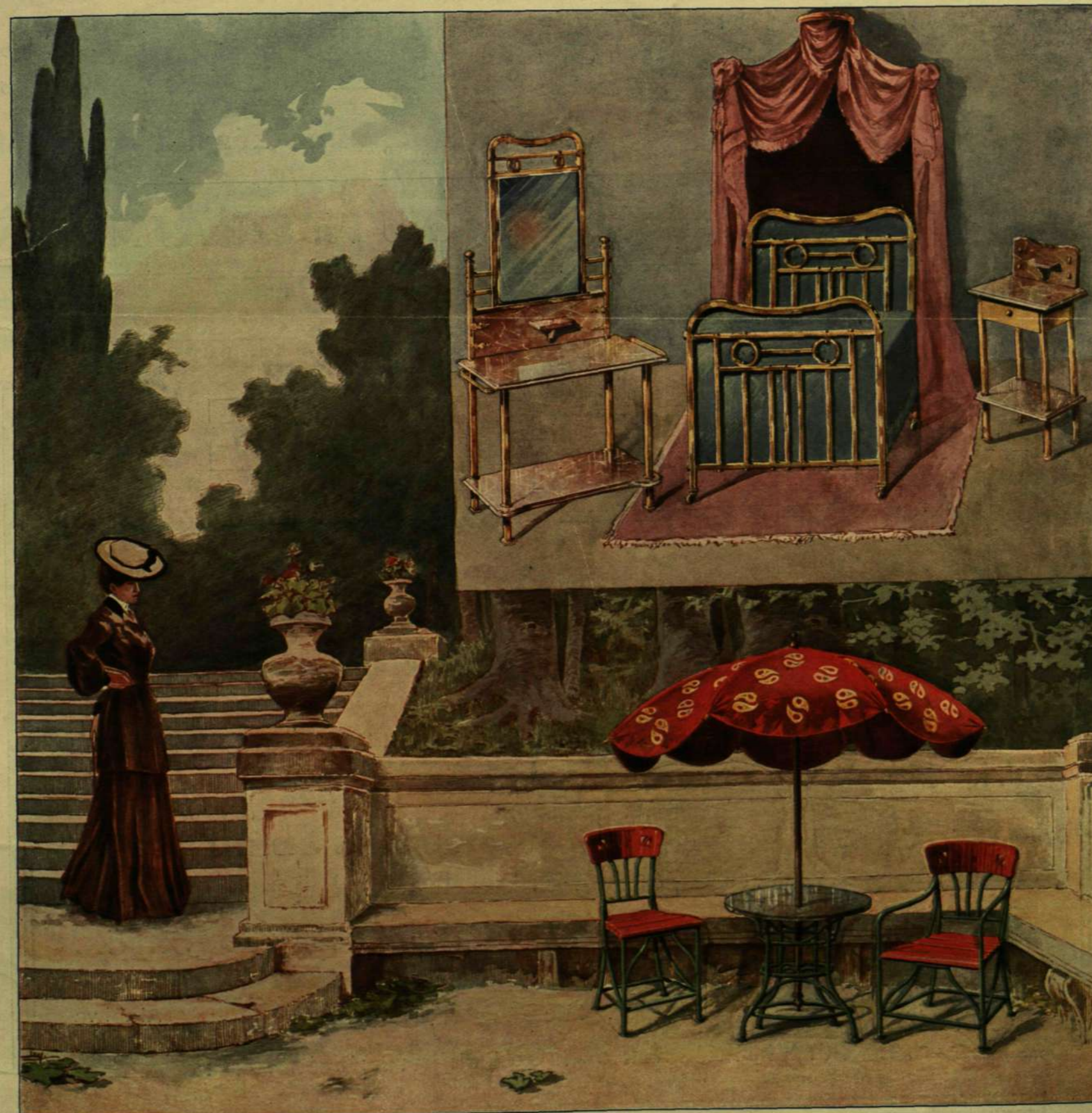
Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre 16 korona.
Félévre - 8 korona.
Negyedévre 4 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

BUDAPEST, ÁPRILIS 11.

Vas- réz- és kertibutor-gyár PÁPAI és NÁTHÁN Budapest, VI., Andrássy-ut 2. Árjegyz. kívánatra ingyen.

Cs. és kir. udvari és kamarai szállító.

HOLZER divatháza

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9. szám.

Világvárosi áruház! Felvonók!

Az összes helyiségekben

Író-, váró- és olvasótermek!

MODELL-KIÁLLÍTÁS

A legújabb eredeti párisi és saját modellekből:

Princesz-ruha kabáttal

Legmodernebb szabásu princeszalj

Francia toaettek és bluzok

Angol homespun sétakosztümök

Séta- és nyári estélyi köpeny

Ottoman selyem-paletók

::: NŐI KALAPOK :::

Legújabb eredeti párisi és saját műtermeimben készült modellek.

Az előző idény modelljei: toaettek, kosztümök, tafokabátok stb. mélyen leszállított áron adtnak el

A SOUTERRAINBAN.

PARIS 1900.

BRONZE ÉREM.

BUDAPEST 1896.

ÁLLAMI ARANY ÉREM.

PÉCS 1907.

GRAND PRIX.

Kunz József és Társa

Cs. és kir. udv. szállítók. Szerb kir. udv. szállítók.

Budapest, V., Deák Ferencz-utca és Bécsi-utca sarok

Vásznak, asztalneműek, fehérneműek.

Uri és női divatárak. * * Menyasszonyi kelengyék.

Nagy választék szőnyegárunkban:

szalon szőnyegek, futók, ágyelők, szövet- és csipkefüggönyök, ágy- és asztalterítők

Keleti szőnyegek. * * * * * Művészi függönyök.

Saját telepeinken előállított háziipari cikkek:

Asztalfutók, asztalközepek, tálczakendők, csipkék, stb. stb.

Alapítva

:: 1802. ::

Alapítva

:: 1802. ::

::: Fürdők, intézetek és kastélyok berendezése. :::

15. SZ. 1909. (56. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, ÁPRILIS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — — 16 korona.
Félévre — — — 8 korona.
Negyedévre — — 4 korona.

A «Világkronika»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

TAVASZI TÁRLAT A MŰCSARNOKBAN.

A MŰCSARNOK most megnyitott tavaszi tárlata a milleniumi évre emlékeztet két hatalmas mesteri alkotással is. Az egyik (mindjárt a bejáratnál) Zala György nagyszabású szoborműve, mely a háború allegoriáját ábrázolja s a millenárius emlékmű egyik részlete.

Harci szekerén állva, kezében kígyóval ábrázolja Zala, erőteljes római hősként, a «háború démonát», két hatalmas mén ragadja tova a súlyos harczi szekeret. Élet, szenvedély jellemzi e monumentális felfogású, a nagy stílus követelményeinek minden tekintetben megfelelő művészi alkotást.

A másik milleniumi vonatkozású mű Ben-

czúr Gyula nagy olajfestménye, mely a törvényhozás két házának hódolatát mutatja be a király előtt a milleniumi diszmenetkor. A budai királyi palota tróntermében zajlott le e jelenet. Az ősz király lovassági tábornoki egyenruhában állva fogadja a rendek küldöttségét, mellette ül Erzsébet királyné fekete ruhában. Szilágyi Dezső tolmácsolja a

GOLGOTHA. — Kacsányi Ödön rajza.